

veilig leren lezen

**Handleiding
computerprogramma**

kern 1 t/m 12

Caesar Mommers, Ludo Verhoeven, Susan van der Linden

Voorwoord

Computerprogramma's voor lezen en spelling hebben de laatste vijftien jaar een enorme ontwikkeling doorgemaakt. De eerste programma's bij *Veilig leren lezen* verschenen in 1988. Dit was echt pionierswerk. Ze waren gemaakt voor de MSX-computer van Philips, die helaas al enkele jaren later uit de handel werd genomen. Het geheugen van deze computer was zeer beperkt en het was nog niet mogelijk spraak te gebruiken. Toch werden de computerprogramma's destijds met groot enthousiasme ontvangen. Ze sloten namelijk nauw aan bij de methode *Veilig leren lezen*.

In 1991 verscheen bij de maan-versie van *Veilig leren lezen* (1990) een nieuw computerprogramma, geschikt voor de zogenaamde Comeniuscomputer. Daarbij kon men ook gebruikmaken van spraak. Toen dit programma verscheen, werd het beoordeeld als software van hoge kwaliteit (*School*, oktober 1993) en in 1995 kwam alweer een update uit. Deze programma's worden al jaren op veel scholen gebruikt.

De tijd staat echter niet stil. Computers worden sneller en hebben veel meer geheugencapaciteit gekregen. Diskettes zijn vervangen door cd-roms. Dit biedt nieuwe mogelijkheden en dus is het tijd om meer geavanceerde programma's aan te bieden. Bovendien verschijnt in 2003 een ingrijpend vernieuwde versie van *Veilig leren lezen*. Ervaring en onderzoek leren dat computerpro-

gramma's die nauw aansluiten bij een methode effectiever zijn en ook meer worden gebruikt, omdat de leerkracht niet zelf hoeft uit te zoeken wanneer en hoe hij de programma's het beste kan inzetten. Bovendien zijn in deze nieuwe programma's voorzieningen ingebouwd, waardoor de computer tot op zekere hoogte adaptief is. Zo selecteert het programma zelf oefeningen, mede op basis van de resultaten van gemaakte controletaken. Uiteraard blijft de leerkracht wel verantwoordelijk. Via het leerkrachtprogramma kan hij/zij niet alleen de verrichingen van de leerlingen op de voet volgen, maar ook ingrijpen als dat wenselijk is.

Het ontwikkelen van educatieve software vereist zeer uiteenlopende deskundigheden om tot een goed resultaat te komen. De werkgroep van deze nieuwe computerprogramma's is dan ook zeer divers van samenstelling. Zonder namen te noemen willen we iedereen die een bijdrage heeft geleverd aan de realisatie van dit programma dank zeggen.

Mensenwerk is nooit volmaakt. En niet alles wat wenselijk is, is ook technisch en/of economisch haalbaar. Wel houden de auteurs zich altijd aanbevolen voor suggesties en opmerkingen die kunnen leiden tot verbetering van de programma's.

Werkgroep Computerprogramma's
Veilig leren lezen

hoofdstuk 1 Inleiding 5

- 1.1 Didactische verantwoording → 5
- 1.2 Plaats van het computerprogramma binnen de methode → 6
- 1.3 De structuur van het programma in hoofdlijnen → 7
- 1.4 Organisatie in de klas → 9

hoofdstuk 2 Het leerlingprogramma 13

- 2.1 De spelwereld van het programma → 13
- 2.2 De inhoud van het leerlingprogramma → 15
- 2.3 Toelichting bij de kernen 1 t/m 3 → 22
- 2.4 Toelichting bij de kernen 4 t/m 6 → 27
- 2.5 Toelichting bij de kernen 7 t/m 9 → 33
- 2.6 Toelichting bij de kernen 10 t/m 12 → 39

hoofdstuk 3 Het leerkrachtprogramma 47

- 3.1 Instellingen → 48
- 3.2 Leerlingresultaten → 49
- 3.3 Praktijkvoorbeeld → 55

4 Bijlagen 59

- 4.1 Registratieformulieren: beurten en instapkeuzes → 59
- 4.2 Werklijsten → 72

Advies

Als u nog niet bekend bent met de Zwijsen Software Manager (ZSM), het overkoepelende leerkrachtprogramma voor de Zwijsen software, adviseren wij u om eerst hoofdstuk 1 en 2 van de handleiding bij de ZSM door te nemen.

hoofdstuk

1

Inleiding

Het gebruik van computerprogramma's bij leesonderwijs is niet altijd effectief. Het is namelijk niet vanzelfsprekend dat een programma aansluit bij de behoeftes van de leerlingen.

In het algemeen is het zo, dat de kans op effectiviteit groter is wanneer een programma naadloos aansluit bij de methode die gevolgd wordt. Dit geldt vooral voor de eerste fasen van het leren lezen. Daarnaast zijn natuurlijk de inhoud en de vormgeving van een programma medebepalend voor het effect.

1.1 Didactische verantwoording

Een eeuwenoud didactisch beginsel is de zelfwerkzaamheid van de leerling. Wanneer een leerling zelf niet actief is, heeft onderwijs geen of maar weinig effect. Een computerprogramma heeft het voordeel dat je voortdurend actief bent. Telkens opnieuw word je uitgenodigd te reageren. Bovendien komt er op die reactie, als het een goed programma is, onmiddellijk feedback. Uit de leerpsychologie weten we, dat deze vorm van feedback een positief effect heeft op de leerresultaten. Zeker wanneer de feedback overwegend positief van aard is, versterkt dit de motivatie. Dit vergroot weer de kans dat het kind een positieve houding ontwikkelt ten opzichte van lezen.

Verder is het belangrijk dat een leerling zich in een onderwijssituatie veilig voelt. Voor een leerling die minder vlot leert of last heeft van faalangst, kan een leesbeurt in de groep bedreigend zijn. Zeker als van hem of haar verwacht wordt om vlot te reageren. Of nog vervelender; als hij/zij fouten maakt en dit door de andere leerlingen wordt opgemerkt. Wanneer je alleen voor het computerscherm zit, voelt dat veel veiliger. Bovendien heeft de computer een eindeloos geduld.

Omdat er aanzienlijke verschillen bestaan tussen de leerlingen van een groep, wordt er gestreefd naar 'onderwijs op maat' of 'adaptief onderwijs'. In dit verband verdienen computerprogramma's die interactief zijn de voorkeur. Een programma is interactief, als het de oefeningen die een leerling krijgt aangeboden selecteert op basis van eerdere reacties. Bij dergelijke programma's is een 'interne navigatie' ingebouwd. Dit is

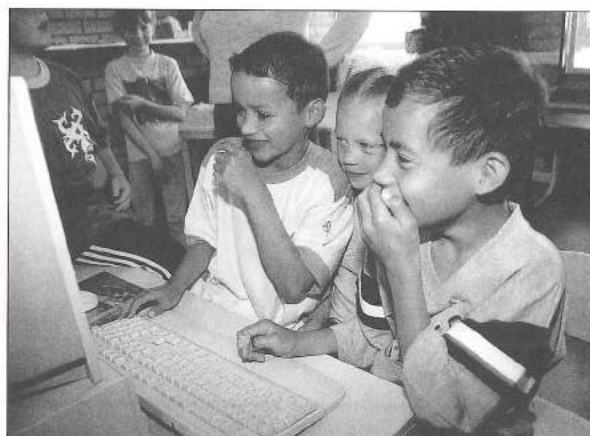
meestal maar tot op zekere hoogte mogelijk, omdat zo'n navigatie de constructie van een programma zeer bewerkelijk en kostbaar maakt. Maar er zijn wel mogelijkheden om in grote lijnen tegemoet te komen aan het niveau van de leerlingen.

Juist omdat het werken met de computer doorgaans een intensieve activiteit is, mogen de oefeningen niet te lang duren. Meestal is de limiet 15 à 20 minuten. Het is veel beter verschillende korte beurten te geven dan één lange beurt. De opbouw van het programma moet zodanig zijn, dat de diverse onderdelen binnen de gestelde tijd door vrijwel alle leerlingen gemaakt kunnen worden. Omdat het aantal computers per klas vaak beperkt is, dient het gebruik daarvan goed te worden georganiseerd. De mogelijkheid om een afroeplijst te maken kan hierbij helpen.

Een computerprogramma neemt de verantwoordelijkheid van de leerkracht niet over. Het is daarom noodzakelijk dat de verrichtingen van de leerlingen op een overzichtelijke manier worden opgeslagen. De leerkracht moet bijvoorbeeld regelmatig controleren welke oefeningen de leerlingen hebben gemaakt en met welk resultaat.

Hij/zij kan de resultaten sturen door in te grijpen in de 'interne navigatie' van het computerprogramma. Als bijvoorbeeld uit de resultaten van een leerling blijkt dat de standaard ingebouwde navigatie niet aan de verwachtingen beantwoordt, kan de leerkracht zelf een keuze maken uit de oefeningen. Om dit op verantwoorde wijze te kunnen doen, moet de leerkracht wel de opbouw van het programma goed kennen. Daarom is het belangrijk deze handleiding goed te bestuderen.

Bij de constructie van het computerprogramma bij *Veilig leren lezen* is met bovenstaande didactische inzichten uitdrukkelijk rekening gehouden. Bovendien is gebruik gemaakt van ervaringen met eerdere programma's en van de resultaten die onderzoek met die programma's heeft opgeleverd.

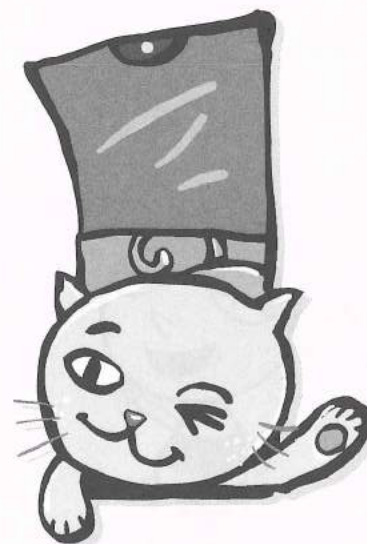

1.2 Plaats van het computerprogramma binnen de methode

Het computerprogramma bij de methode *Veilig Leren Lezen* is een aanvulling op de basisoefenstof. De oefeningen kunnen tijdens de behandeling van de kern worden gemaakt en zijn nauwkeurig afgestemd op de laatst behandelde leerstof.

Doelen

De doelen van het computerprogramma bij de tweede maan-versie van *Veilig leren Lezen* (2003-2004) sluiten naadloos aan bij de doelen van deze versie. Ook bij het vaststellen van de tussendoelen is gekeken naar de opbouw van de stof in de betreffende kernen. Uit die doelen is een selectie gemaakt, waarbij prioriteit is gegeven aan doelen die cruciaal zijn en bovendien met behulp van de computer op een effectieve manier bereikt kunnen worden.

Bij de kernen 1 t/m 6 hebben de oefeningen betrekking op de volgende aspecten:

- Versterking van het fonologisch bewustzijn, met name auditieve analyse.
- Beheersing van het alfabetisch principe: verbinding van fonemen en grafemen en omgekeerd. Dit betreft zowel de correctheid als de snelheid van de koppelingen.
- Toepassing van de elementaire leeshandeling: syntheses woorden en woordrijen.
- Lezen (en begrijpen) van woorden, zinnen en teksten (correct en vlot).
- Bevorderen van leesbegrip.
- Toepassing van de elementaire spelhandeling.
- Het begrijpen van zinnen en teksten.

Bij de kernen 7 t/m 12 hebben de oefeningen betrekking op de volgende aspecten:

- Verhogen van de leesvaardigheid door het leren herkennen van deelstructuren binnen een woord, zoals letterclusters, spellingpatronen en lettergrepen.
- Automatiseren van de elementaire leeshandeling.
- Het lezen van woorden die niet geheel klankzuiver zijn.
- Lezen en begrijpen van woorden, zinnen en teksten (correct en vlot).
- Verhogen van de spellingvaardigheid, vooral van klankzuivere woorden.

Werken op drie niveaus

De materialen bij de methode *Veilig Leren Lezen* bieden de mogelijkheid aan de maan-groep om de methode op drie manieren te doorlopen. Het computerprogramma sluit aan bij deze gedifferentieerde aanpak. De volgende drie lijnen zijn te onderscheiden:

- de *maan-aanpak*: de basislijn, afgestemd op de gemiddelde leerling in de methode *Veilig leren lezen*;
- de *ster-aanpak*: bedoeld voor kinderen binnen de maangroep, die in aanmerking komen voor extra oefening en/of aangepaste oefeningen;
- de *raket-aanpak*: lijn voor snelle leerlingen binnen de maangroep, met oefeningen waarvoor meer letterkennis nodig is en die toegepast kan worden op een hoger leesniveau. Deze lijn is ook geschikt voor zon-kinderen.

1.3 De structuur van het programma

Het totale computerprogramma *Veilig leren lezen* bestaat uit twee cd-roms voor het leerlingprogramma en één cd-rom voor het leerkrachtprogramma.

De cd-rom met het leerkrachtprogramma, de *Zwijsen Software Manager (ZSM)*, is het overkoepelende leerkrachtprogramma voor de nieuwe Zwijsen software. De ZSM maakt het mogelijk gegevens over leerlingen in te voeren, te wijzigen of te verwijderen. Hiermee kan tevens een aantal instellingen in het leerlingprogramma worden gewijzigd. Bovendien kan de leerkracht via de ZSM de ontwikkeling, zowel op groeps- als leerlingniveau volgen.

Het leerlingprogramma

Net zoals de methode *Veilig leren lezen* bestaat het leerlingprogramma uit 12 kernen. Elke kern bestaat weer uit twee delen:

- een oefenblok
- een toetsblok

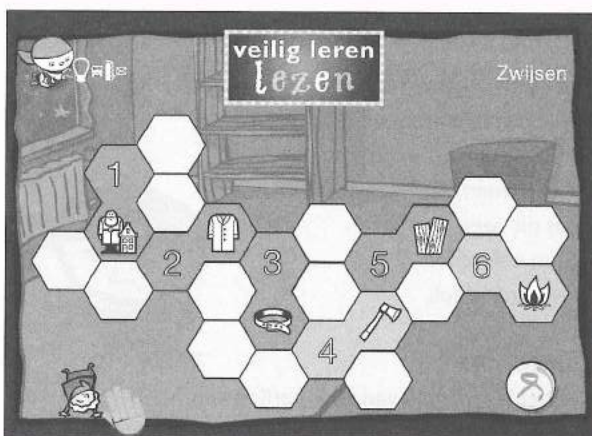
Startsituatie

Om het leesniveau van een leerling aan het begin van de eerste kern vast te stellen, heeft het programma een afzonderlijk onderdeel dat voorafgaat aan kern 1. Dit zogenaamde 'blok o' bestaat uit een vijftal controletaken. De resultaten op deze controletaken geven een indicatie van de letterkennis, de vaardigheid auditieve synthese en de technische leesvaardigheid bij eenvoudige klankzuivere woorden. Op basis van die resultaten kan de computer het kind plaatsen in een van de drie niveaus van het programma: ster, maan, raket. Meer specifieke gegevens over blok o vindt u verderop in deze handleiding, op pagina 15.

Het oefenblok

Elk oefenblok is opgebouwd uit een aantal onderdelen. Ieder onderdeel biedt een vaste volgorde van oefeningen aan op het gebied van technisch lezen, spelling en eventueel begrijpend lezen. Via de 'instapkeuze' geeft de leerling zelf aan met welk onderdeel hij gaat oefenen. Voor kern 1 t/m 6 geldt dat de instapkeuzes zijn gekoppeld aan de structuurwoorden. Hier is de algemene

regel dat het kind als instapkeuze telkens het laatst geleerde structureerwoord kiest. Het programma biedt dan automatisch een vaste volgorde van oefeningen aan. In kern 7 t/m 12 zijn de instapkeuzes niet gekoppeld aan een structureerwoord, maar aan een vaardigheid (technisch lezen, spelling of begrijpend lezen). Voor elke vaardigheid heb je dan twee instapkeuzes. Bij alle kernen heeft de leerkracht de mogelijkheid de instapkeuze van de leerlingen te sturen. Als een leerling meer oefening nodig heeft in een bepaalde vaardigheid, kan de leerkracht dat via de ZSM instellen.

Keuzescherf van kern 5.

Het toetsblok

Het toetsblok biedt controletaken op het gebied van technisch lezen, spelling en eventueel begrijpend lezen. Elk toetsblok bestaat uit vijf oefeningen. Daarbij wordt rekening gehouden met de 'aanpak' die het kind in het oefenblok van de betreffende kern gevolgd heeft. De resultaten van het toetsblok worden namelijk geregistreerd en op basis daarvan wordt automatisch vastgesteld welke aanpak de leerling in de volgende kern zal volgen. Deze aanpak wordt vastgesteld per vaardigheid. Daarom is het belangrijk dat alle leerlingen het toetsblok volledig doorlopen. U dient overigens zelf via de ZSM aan te geven wanneer uw leerlingen met het oefenblok of het toetsblok van een kern kunnen beginnen.

Tussencontroletaak

Voorafgaand aan het oefenblok van kern 7 biedt het programma de leerling een controletaak aan om de grafemkennis te controleren (correct en vlot). Wanneer het

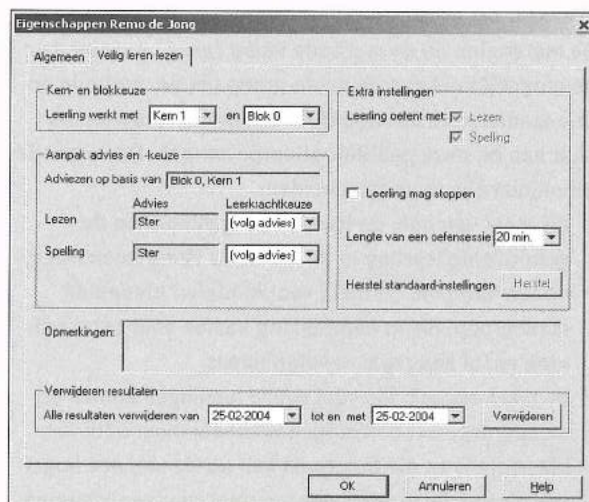
bij deze basisvaardigheid schort aan voldoende kennis en accuratesse, dan wordt het kind voor de vaardigheid technisch lezen in de ster-aanpak geplaatst. Scoort het kind goed, dan gaat het gewoon verder in de aanpak die het daarvoor was toegewezen.

Het leerkrachtprogramma

Omdat het computerprogramma zich aanpast aan de resultaten van de leerlingen, kunnen zij er op een effectieve manier zelfstandig mee werken. Dit betekent echter niet, dat het programma de verantwoordelijkheid van de leerkracht overneemt. De leerkracht dient de verrichtingen van de leerlingen te volgen en hij moet eventueel ingrijpen als de resultaten daartoe aanleiding geven. Dat kan allemaal met de Zwijsen Software Manager (ZSM). Dit overkoepelende leerkrachtprogramma staat op een aparte cd-rom en is uitsluitend toegankelijk voor de leerkracht.

De belangrijkste taak die de leerkracht uitvoert via de ZSM is instellen of de leerlingen gaan werken met het oefenblok of het toetsblok van de kern en wanneer ze doorgaan met de volgende kern.

Het leerkrachtprogramma heeft een aantal standaardinstellingen dat betrekking heeft op de leerlingen. Maar de leerkracht kan deze altijd wijzigen. Hij/zij kan sturend optreden, door in te stellen welke vaardigheden wel en welke niet aangeboden worden en op welk niveau.

Via het tabblad Eigenschappen in de ZSM kan de leerkracht de standaard-instellingen wijzigen.

Om de verrichtingen van de leerlingen te volgen, kunnen overzichten worden opgeroepen. Er zijn groepsoverzichten en individuele overzichten. Door middel van kleuren wordt weergegeven of de resultaten onvoldoende, twijfelachtig of goed zijn. De cijfers geven het percentage opdrachten aan dat de leerling goed gemaakt heeft. Bovendien is te zien welke oefeningen nog niet zijn gemaakt en welke in de betreffende 'aanpak' niet worden aangeboden.

Software Sluiten

Programma's | Afroeplijsten | Voortgang Groep 3

Voortgangsrapport - Veilig leren lezen - Groep 3

Datum: 26-02-2004

Kern: 1 t/m 6 Vaardigheid: alle Toon Help

Leerlingen		Kern 1				Auditieve synthese	Kern 2				Kern 3	
		Blokk	Lezen	Spelling	Beoorl lezen		Lezen	Spelling	Beoorl lezen	Lezen	Spelling	
Barend van Vuucht	Maan	70	76	42		79	54	64	42	96		
Chris Broekhof	Maan	74	86	66		94	64	94				
Dagmar Engalke	Raket	100	82	70		100	100	82				
Daphne Molhuize	Maan	78	87			89	92	78				
Elles Maassen	Ster	42	58		54	33	71					
Esther Goossens	Raket	100	94	100		87	92	100				
Evi van Maarsveen	Maan	63	76			78	92	66				
Frank Bui	Maan	81	94	79		83	75	79				
Jochem de Jong	Maan	81	63			89	94	76				
Loek Ruisman	Raket	100	96	100		100	71	86				
Melvin Boots	Maan	70	74	66		84	92	74				
Mohamed ter Horst	Ster	52	63		70	66	45					
Remo de Jong	Maan	87	81	63		94	74					

Een sessieoverzicht op groepsniveau laat nauwkeurig zien hoe de leerlingen hebben gescoord op de verschillende vaardigheden.

In veel gevallen bevatten de groepsoverzichten voldoende informatie om de voortgang van de leerlingen te bewaken. In bepaalde gevallen is het nuttig meer gedetailleerde overzichten per afzonderlijke leerling te raadplegen. Ook daartoe biedt het programma verschillende mogelijkheden. Meer informatie over het leerkrachtprogramma vindt u in hoofdstuk 3.

1.4 Organisatie in de klas

De methode *Veilig Leren Lezen* heeft gekozen voor een organisatiemodel waarbij de leerlingen na een gezamenlijke introductie en instructie zelfstandig gaan werken aan basisopdrachten en vervolgopdrachten. Vooral tijdens het zelfstandig werken en de vervolgopdrachten biedt het computerprogramma bij *Veilig Leren Lezen* een optimale mogelijkheid voor extra oefening. Door de constructie van het programma krijgt elk kind op maat gesneden oefenstof.

Sommige leerkrachten beperken het oefenen met het computerprogramma alleen tot de leesles. Andere leerkrachten laten het oefenen ook op andere momenten van de dag doorgaan. Op die manier kan uitbreiding van leer- en oefentijd, voor kinderen die dit nodig hebben, gemakkelijk gerealiseerd worden.

U geeft zelf in het leerkrachtprogramma aan wanneer de leerlingen met het oefenblok of met het toetsblok gaan werken. Bij de start van een kern stelt u het oefenblok in, zodat de leerlingen kunnen oefenen met de leerstof. Aan het eind van een kern sluit u het oefenblok af en werken de leerlingen aan de controletaken in het toetsblok.

Instapkeuze

Het oefenblok bestaat uit afgeronde leerstofonderdelen op het gebied van technisch lezen, spelling en/of begrip- pend lezen. In de eerste zes kernen zijn die gekoppeld aan een structureerwoord. Elk onderdeel kan worden opgeroepen via een instapkeuze. De omvang van een leerstofonderdeel is met opzet beperkt gehouden, zodat de leerlingen gemiddeld in 20 minuten alle oefeningen kunnen maken.

In kern 1 t/m 6 is het de bedoeling dat het kind de instapkeuze kiest van het laatst behandelde structureer- woord, zodat het steeds actuele oefenstof krijgt aange- boden. In kern 7 t/m 12 maakt het kind een keuze uit de drie verschillende vaardigheden: technisch lezen, spel- ling en begrip- pend lezen.

Het keuzescher- m dat de leerling aan het begin van een oefensessie te zien krijgt, ziet er dus voor kern 1 t/m 6 anders uit dan voor kern 7 t/m 12.

De ZSM registreert welke oefeningen worden gemaakt. Ook eerdere instapmomenten kunnen worden gekozen, zodat een kind oefeningen naar behoefte kan herhalen. De volgorde *binnen* een instapkeuze waarin de diverse oefeningen worden aangeboden, is *niet* vrij. Het kind kan dus niet kiezen welke specifieke oefening het wil doen, wel welke instapkeuze het wil doen. Een instap- keuze biedt een vaste volgorde van oefeningen op het gebied van technisch lezen, spelling en/of begrip- pend lezen. De aard en/of moeilijkheidsgraad van de oefening wordt bepaald door het werk- niveau van de leerling in het toets- blok, waarmee hij/zij de voorafgaande kern heeft afgesloten.

Duur van een sessie

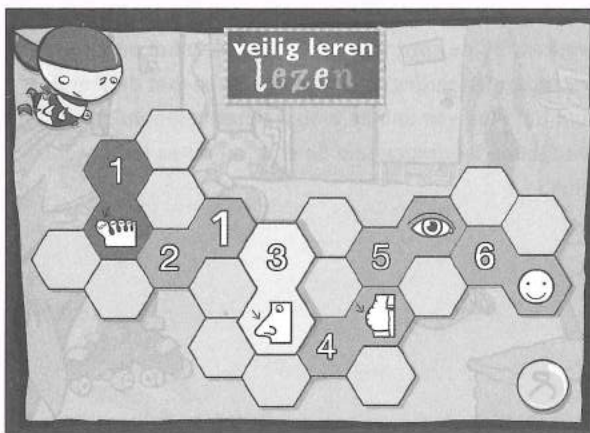
Voor de concentratie van het kind is het goed dat het alle oefeningen in één sessie afrondt. Aan iedere oefening kan hij of zij maximaal 12 minuten werken. Als deze tijd voorbij is, wordt de oefening automatisch afgeslo- ten. Drie minuten voor het einde van de sessietijd biedt het programma geen nieuwe oefening meer aan, omdat het kind deze waarschijnlijk niet op tijd kan afronden. De sessietijd kan dus met maximaal acht minuten wor- den overschreden.

De standaardinstelling in het leerkrachtprogramma is dat het kind niet zelf mag stoppen, omdat er dan een onvol- ledig beeld ontstaat van de resultaten.

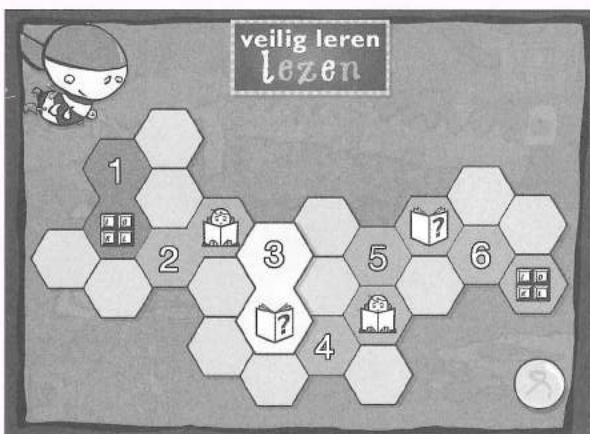
De leerkracht kan een oefening wel afbreken door middel van de toetscombinatie Ctrl_S. In dit geval wor- den alleen de resultaten van de oefeningen gere- gistreerd die de leerling helemaal heeft afgerond. Als het programma wordt afgebroken tijdens het *oefenblok*, dan start het programma een volgende beurt weer met het keuzescher- m. Gebeurt dit in het *toetsblok*, dan start het programma met de eerste oefening die niet is afge- rond. U kunt er ook voor kiezen om deze standaardin- stelling te wijzigen, zodat het kind zelf op ieder moment kan stoppen.

Het Zwijsen leerlingmenu

Leerlingen starten met *Veilig leren lezen* via het Zwijsen leerlingmenu. Hiervoor moeten ze binnen de ZSM zijn

Keuzescher- m van kern 2.

Keuzescher- m van kern 7.

aangemaakt en zijn toegewezen aan *Veilig leren lezen*. Het Zwijsen leerlingmenu start u via het Windows startmenu: 'Start\Programma's\Zwijsen startmenu\Zwijsen leerlingmenu'.

U kiest binnen het Zwijsen leerlingmenu eerst uw groep en dan het programma *Veilig leren lezen*. Vervolgens kan de leerling zijn naam kiezen. Hierna start het programma met de instellingen van de betreffende leerling. Deze instellingen bepalen met welke kern en op welk niveau hij gaat werken. Als de leerling klaar is met zijn sessie keert hij automatisch terug naar het Zwijsen leerlingmenu. Meer hierover vindt u in paragraaf 3.1 van de ZSM-handleiding.

U kunt eventueel ook met een afroeplijst werken. Hierin legt u vast wie na wie aan de beurt is en met welk programma (zie paragraaf 2.11.5 van de ZSM-handleiding). Met een afroeplijst weet u zeker dat alle leerlingen aan bod komen.

Registratie

Het effectief gebruik van beschikbare computers wordt bevorderd door een overzichtelijke registratie. Het leerkrachtprogramma registreert automatisch welke oefeningen een leerling heeft gemaakt en de resultaten die hij heeft behaald op de controletaken. Van deze gegevens zijn diverse overzichten op te roepen (zie hoofdstuk 3).

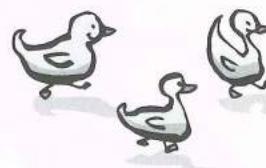
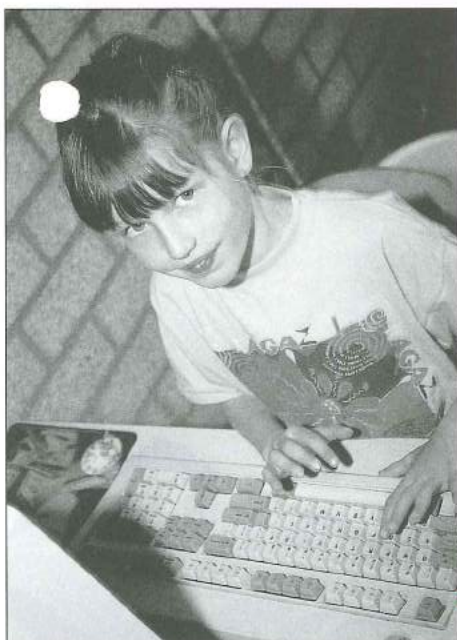
Wanneer u ervoor kiest om leerlingen zelf te laten inloggen met hun eigen naam, dan is het handig om over een

registratieformulier te beschikken, dat altijd in de klas zichtbaar is. Zeker wanneer de volgorde van de leerling-eurten vaak wisselt, is het raadzaam een formulier te gebruiken.

Om aan deze behoeften tegemoet te komen, zijn er twee typen registratieformulieren beschikbaar, die naast de digitale registratie in het leerkrachtprogramma gebruikt kunnen worden. Het eerste type is voor de leerkracht en daarop worden de beurten van de leerlingen genoteerd. Zo kan hij in één oogopslag zien welke leerlingen een beurt hebben gehad en wie nu aan de beurt is (zie registratieformulieren op pagina 59 t/m 70).

Het tweede type is een werkljst voor de individuele leerling, die hij zelf moet bijhouden. De leerling kan na elke computersessie aanvinken welke instapkeuze hij gedaan heeft en meteen zien welke instapkeuzes nog overblijven (zie pagina 71 en 72).

De leerling kan op de werkljst alleen aangeven welke *instapkeuze* hij op dat moment heeft gedaan. Het is niet mogelijk om te zien *hoeveel* oefeningen hij heeft voltooid en met welke *resultaten*. Hiervoor kan de leerkracht in het leerkrachtprogramma overzichtschermen raadplegen van deze leerling of van alle leerlingen. Door deze lijsten af te drukken, heeft u per kern een duidelijk overzicht van de resultaten die behaald zijn op de verschillende vaardigheden (technisch lezen, spelling en begrijpend lezen). In hoofdstuk 3 worden deze zogenaamde voortgangsrapporten uitgebreid toegelicht.

hoofdstuk 2

Het leerlingprogramma

Dit hoofdstuk beschrijft de spelwereld van het computerprogramma en de verschillende onderdelen waaruit het programma is opgebouwd. Bovendien worden de oefeningen en de controletaken concreet toegelicht. U kunt dit hoofdstuk het beste lezen, terwijl u de betreffende schermen op de computer bekijkt.

2.1 De spelwereld van het programma

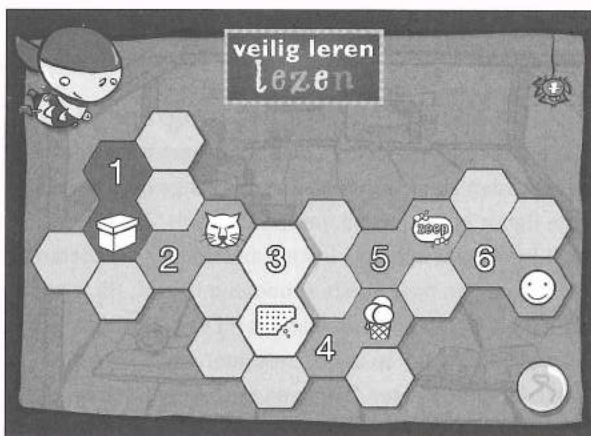
Alle oefeningen die in het computerprogramma worden aangeboden zijn ingebed in een spelomgeving. De centrale figuur in het programma is de coach 'Zoem'. Dit bijtje maakt in kern 1 kennis met een klas kinderen die zojuist aan haar eerste schooldag begint. Hij is zo nieuwsgierig naar hun wereld dat hij er graag alles van wil weten. Hij gaat op onderzoek door de 12 kernen, welke ieder hun eigen thema en omgeving hebben. Het kind achter de pc helpt Zoem die wereld te ontdekken. Het maakt de oefeningen in het programma en krijgt als beloning telkens een animatie passend bij het thema van de kern. Zo leert Zoem steeds beter de wereld van de kinderen kennen.

De spelomgeving van blok o (de controletaken op basis waarvan de startsituatie wordt vastgesteld) staat wat los van de 12 kernen, omdat de leerkracht ervoor kan kiezen de leerlingen al aan het eind van groep 2 met dit blok te laten werken. Blok o speelt zich af in het park waar Zoem woont. De animaties die in de 12 kernen kunnen worden verdiend, ontbreken in dit blok.

Het keuzescherf

Als in het leerkrachtprogramma is ingesteld dat een leerling met het *oefenblok* van een bepaalde kern gaat werken, verschijnt het keuzescherf bij die specifieke kern. Bij kern 1 t/m 6 staan in het keuzescherf pictogrammen van de structureerwoorden en eventueel een extra pictogram (lachend gezichtje). Kern 1 start pas met het structureerwoord 'aan' omdat eerder het aantal letters nog te gering is om woorden te maken.

Het keuzescherf van kern 3.

In dit scherm kiest een kind voor de knop met het structureerwoord dat het laatst geleerd is. Via een klik op het pictogram activeert het kind de oefeningen die bij die instapkeuze horen.

Bij kern 7 t/m 12 zijn de instapkeuzes direct gerelateerd aan de verschillende vaardigheden: technisch lezen, spelling en/of begrijpend lezen. Leerlingen kunnen ze herkennen aan de volgende pictogrammen:

Technisch lezen:

Spelling:

Begrijpend lezen:

Bij kern 1 t/m 6 biedt een instapkeuze dus oefeningen aan op het gebied van verschillende vaardigheden (bijv. begrijpend lezen en technisch lezen of begrijpend lezen en spelling). En bij kern 7 t/m 12 kiest een leerling zelf aan welke vaardigheid hij/zij gaat werken.

De spelomgeving

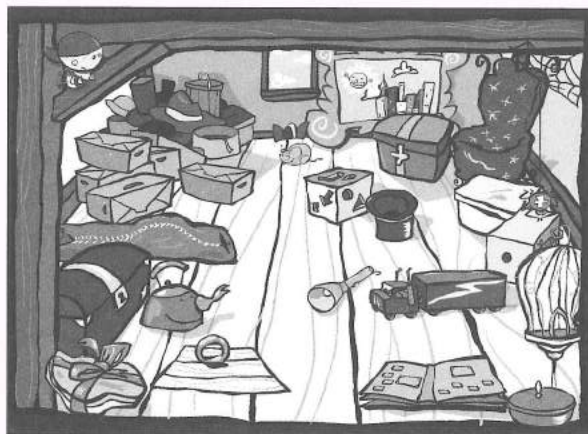
De twaalf kernen bij *Veilig leren lezen* hebben ieder hun eigen thema. In het computerprogramma heeft ook elke kern een herkenbare spelomgeving, die relatie heeft met het thema van de kern. Deze thema's zijn:

- kern 1 mijn klas
- kern 2 mijn lijf
- kern 3 wat zit daar in?
- kern 4 waar ben ik?
- kern 5 sprookjes
- kern 6 wat komt er uit een ei?
- kern 7 schatgravers
- kern 8 op het podium
- kern 9 hoe werkt het?
- kern 10 museum in de klas
- kern 11 mijn lievelingsboek
- kern 12 op reis

De spelomgeving komt in beeld, nadat de leerling in het keuzescherf een instapkeuze heeft aangeklikt. Op een centrale plek in de spelomgeving bevindt zich het starticoon. Als de leerling daarop klikt, start de eerste oefening. Dit icoon heeft overigens in elke kern een ander uiterlijk, maar wordt door de coach Zoem duidelijk omschreven.

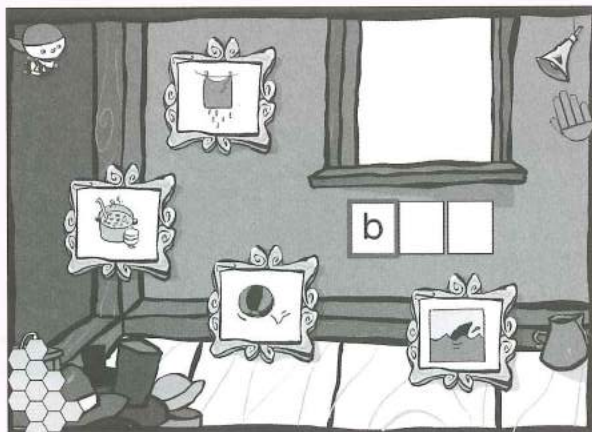
Na het afronden van een oefening keert het programma terug naar de spelomgeving, waarin als beloning een nieuwe animatie wordt afgespeeld. Op deze manier verzamelen leerlingen een reeks animaties, die ze altijd kunnen afspelen door er met de muis op te gaan staan.

De spelomgeving van kern 3.

Het spelscherm

Als een kind op een starticoon heeft geklikt, start de eerste oefening van een instapkeuze. De oefening vindt plaats in een spelscherm. Die verschillende spelschermen passen ook weer in de sfeer van de kern. Elke oefening bestaat uit twaalf opdrachten, volgens de programmering van die specifieke instapkeuze. De diverse oefeningen (met bijbehorende spelschermen) worden verderop in deze handleiding uitgebreid besproken.

Een voorbeeld van een spelscherm uit kern 3: de oefening auditieve analyse.

2.2 De inhoud van het leerlingprogramma

Om de uitgangssituatie van de leerlingen in kaart te brengen, start het computerprogramma met blok o. Verder bestaat elke kern uit een oefenblok en een toetsblok. Het is de bedoeling dat het toetsblok pas wordt gemaakt, nadat de oefeningen van het oefenblok geheel of gedeeltelijk zijn uitgevoerd. De leerkracht bepaalt via de instelling in het leerkrachtprogramma *wanneer* een oefenblok of een toetsblok wordt gemaakt.

Niet elke leerling krijgt dezelfde oefening en dezelfde presentatie. Afhankelijk van de resultaten van de leerlingen op het toetsblok, past het programma zowel de soort oefening als het niveau van de oefening aan.

Een kern kan op drie manieren worden doorlopen: met de ster-aanpak, de maan-aanpak of de raket-aanpak. Aan het einde van een kern wordt het niveau voor de volgende kern per vaardigheid opnieuw bepaald, door de resultaten op de controletaken in het toetsblok (van de voorafgaande kern).

De inhoud van blok o

In blok o presenteert het programma vijf controletaken. Deze hebben achtereenvolgens betrekking op:

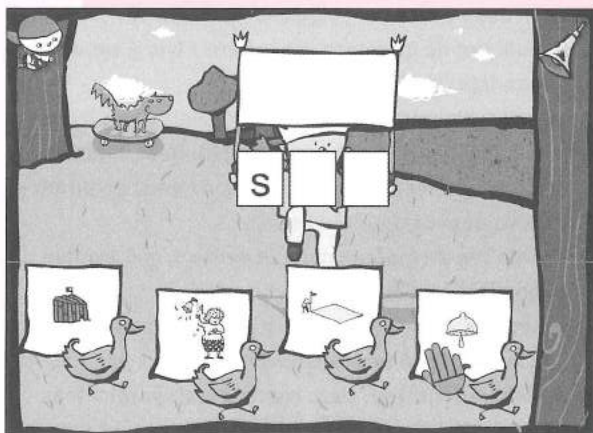
- 1 Kennis van de grafemen die in kern 1 t/m 3 worden behandeld (grafeemkennis).
- 2 Leesvaardigheid van woorden die bestaan uit letters van kern 1 t/m 3 (synthesewoorden). Deze controletaak wordt alleen aangeboden als de eerste controletaak voldoende wordt beheerst.
- 3 Kennis van de grafemen die in kern 4 t/m 6 worden behandeld (grafeemkennis).
- 4 Leesvaardigheid van woorden die bestaan uit letters van kern 1 t/m 6 (synthesewoorden).
- 5 Auditieve synthese. Deze controletaak wordt alleen aangeboden als de controletaken 1 t/m 4 niet met voldoende succes worden gemaakt.

Het computerprogramma wijst aan de kinderen de maan-, de ster- of de raket-aanpak toe voor de *eerste* kern, op basis van de resultaten van de controletaken van blok o. Elke controletaak in blok o bestaat weer uit 20 opdrachten. Zodra de computer de aanpak kan vaststellen, wordt de controletaak afgebroken.

Beschrijving van de controletaken in blok o

Controletaak 1 Grafeemkennis a (kern 1 t/m 3)

Doelgroep: Alle leerlingen.

Doel: Vaststellen van de grafeemkennis van kern 1 t/m 3.

Presentatie: Op het scherm verschijnt een leeg hokje met daaronder in een structureerschema het gevraagde grafeem. Vervolgens verschijnen er 4 plaatjes. Door met de muis over de plaatjes te gaan, worden de woorden uitgesproken.

Opdracht: 'In welk woord hoor je deze letter?'

Als al na enkele opdrachten blijkt dat de score onder de norm ligt, onderbreekt het programma deze controletaak en opent het controletaak 5 (auditieve synthese). Is de score echter voldoende dan wordt controletaak 2 aangeboden.

Controletaak 2 Synthesewoorden a (kern 1 t/m 3)

Doelgroep: Alle leerlingen die op controletaak 1 een voldoende score hebben behaald.

Doel: De elementaire leeshandeling correct kunnen uitvoeren met (m)k(m)-woorden bestaande uit de grafemen van kern 1, 2 en 3.

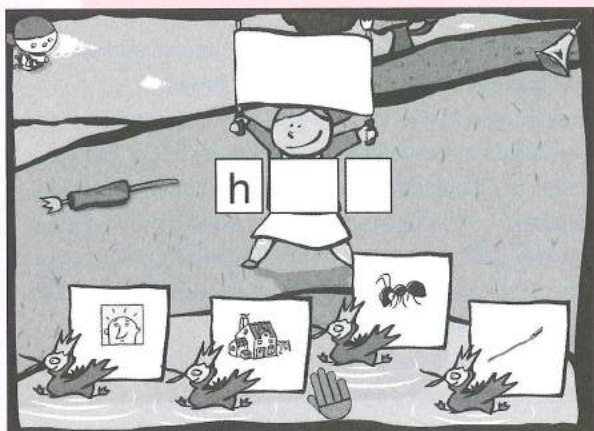
Presentatie: Op het scherm staat een leeg hokje met daaronder een woord. Vervolgens verschijnen vier plaatjes. Door met de muis over de plaatjes te gaan, worden de woorden uitgesproken. Het juiste plaatje moet naar het lege hokje gesleept worden.

Opdracht: 'Sleep het juiste plaatje naar het vogelhuisje'.

Vaak zie je dat kinderen wel een aantal grafemen kennen, maar dat het lezen van woorden met die grafemen nog niet correct verloopt. Als de score bij controletaak 1 voldoende is, wordt controletaak 3 aangeboden. Is de score onvoldoende, dan wordt de controletaak voor

auditieve synthese (taak 5) aangeboden. Deze deelvvaardigheid is een voorwaarde voor het lezen van nieuwe woorden. De score op auditieve synthese bepaalt in dit geval of de leerling in kern 1 de ster-aanpak of de maan-aanpak gaat volgen.

Controletaak 3 Grafeemkennis b (kern 4 t/m 6)

Doelgroep: Alle leerlingen die op controletaak 2 een voldoende score hebben behaald.

Doel: Vaststellen van de grafeemkennis van kern 4 t/m 6.

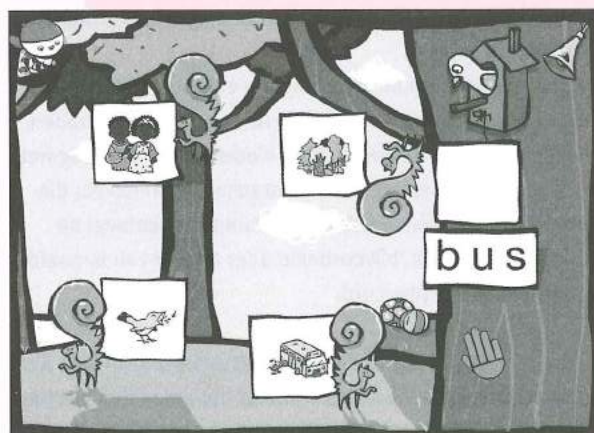
Presentatie: Als bij controletaak 1.

Opdracht: Als bij controletaak 1.

Wanneer na enkele opdrachten blijkt dat de score onder de norm komt, onderbreekt het programma deze controletaak en opent het de controletaak 5 (audatieve synthese). Is de score echter voldoende dan wordt controletaak 4 aangeboden.

Controletaak 4 Synthesewoorden b (kern 4 t/m 6)

Doelgroep: Alle leerlingen die op controletaak 3 een voldoende score hebben behaald.

Doel: De elementaire leeshandeling correct kunnen uitvoeren met (m)k(m)-woorden van de grafemen van kern 4, 5 en 6.

Presentatie: Als bij controletaak 2.

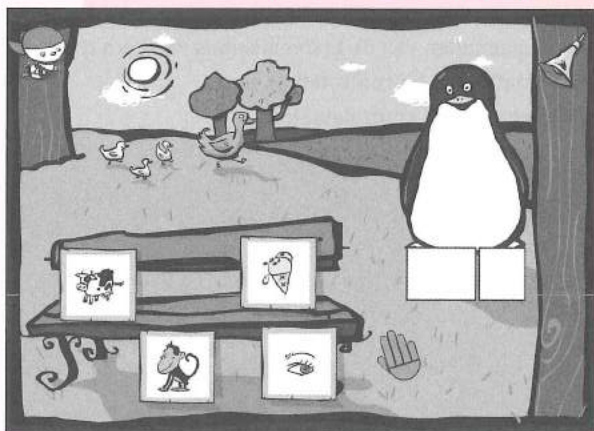
Opdracht: Als bij controletaak 2.

Als de grafeemkennis voldoende is, maar de score op controletaak 4 laag, dan kan de oorzaak daarvan liggen bij de audatieve synthese.

Bij een lage score wordt daarom de controletaak audatieve synthese aangeboden en bij een hoge score wordt het kind in de raket-aanpak geplaatst.

In het laatste geval meldt het programma ook, dat de betreffende leerling mogelijk in aanmerking komt voor de *zon-groep*. Om daarover een gefundeerde beslissing te kunnen nemen, is het noodzakelijk aanvullende toetsen af te nemen, zoals bijvoorbeeld de *DrieMinutenToets* en *AVI-toetskaarten*.

Controletaak 5 Auditieve synthese

Doelgroep: Leerlingen die onvoldoende scores op controletaak 1, 2, 3 of 4.

Doel: Controleren of de leerlingen fonemen (klanken) tot een (gesproken) woord kunnen verbinden.

Presentatie: Op het scherm staan een leeg hokje, een leeg structureerschema en vier plaatjes. Door met de muis over de plaatjes te gaan, worden de woorden uitgesproken. Vervolgens worden drie losse klanken uitgesproken, die het kind tot een woord moet samenvoegen. Het plaatje dat hiermee correspondeert, moet naar het lege vakje worden gesleept.

Opdracht: 'Zoek het plaatje bij het woord [...]. Sleep het juiste plaatje naar de pinguin.'

Scoort het kind onvoldoende op controletaak 5, dan wordt het kind voor kern 1 automatisch in de ster-aanpak geplaatst. Het krijgt in het oefenblok van kern 1 extra auditieve synthese-oefeningen.

Bij de start van kern 2 krijgt het de controletaak opnieuw aangeboden. Als de score dan nog onvoldoende is, verschijnt een melding in het leerkrachtprogramma: 'Deze leerling heeft begeleiding nodig buiten het programma op het gebied van auditieve synthese.' Is de score voldoende, dan wordt het kind in de maan-aanpak geplaatst en krijgt het de oefening niet meer opnieuw aangeboden.

Als alle controletaken van blok 0 zijn gemaakt, geeft het leerkrachtprogramma automatisch aan met welke aanpak het kind kan starten in kern 1. Heeft de leerkracht blok 0 niet aan alle kinderen aangeboden, dan starten de kinderen die blok 0 niet hebben gemaakt automatisch met de maan-aanpak en wordt auditieve synthese toegevoegd in kern 1 en 2.

Om verder te gaan met kern 1 dient de leerkracht via de ZSM de instellingen van kern en blok te wijzigen. Hoe u dit precies doet, staat beschreven op pagina 49 van deze handleiding.

De opbouw van kern 1 t/m 6

Voor de begeleiding van de leerlingen is het nodig dat de leerkracht enig inzicht heeft in de structuur, zowel van het oefenblok als het toetsblok.

Structuur van het oefenblok

Het oefenblok bestaat uit een aantal onderdelen, die kunnen worden opgeroepen via instapkeuzes. Elk onderdeel bestaat uit een aantal vaste oefeningen op het gebied van technisch lezen, spelling en/of begrijpend lezen. De aard en/of de moeilijkheidsgraad van de oefeningen worden bepaald door de aanpak (niveau) van de betreffende vaardigheid. De aanpak wordt bepaald door de scores in het toetsblok, maar kan ook in het leerkrachtprogramma worden aangepast op het tabblad *Leerlingeigenschappen* (zie pagina 48).

De volgorde waarin de verschillende oefeningen binnen een leerstofonderdeel via de instapkeuze worden aangeboden, is niet vrij. Het kind kan dus niet kiezen welke oefening het wil doen. Wel moet het zelf de instapkeuze aangeven, die het wil of mag doen. Leerkrachten kunnen eventueel de instapkeuze sturen, bijvoorbeeld door middel van bepaalde afspraken of een planbord.

Met uitzondering van kern 1 heeft het oefenblok bij alle ker-nen zes instapkeuzes. In kern 1 heeft het oefenblok slechts drie instapkeuzes, omdat het aantal behandelde letters nog niet zo groot is. Het aantal te maken woorden wordt daardoor sterk beperkt.

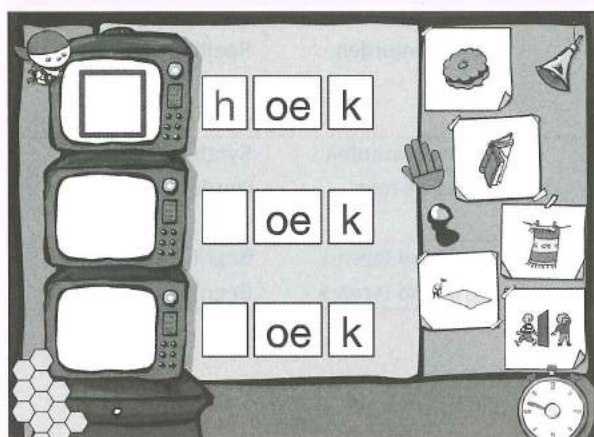
In de ker-nen 1 t/m 6 is elke instapkeuze gerelateerd aan een structureerwoord. Soms is er een extra instapkeuze. De oneven instapkeuzes hebben betrekking op oefeningen op het gebied van technisch lezen en begrijpend lezen (begrijpend lezen komt niet voor bij de ster-aanpak). Bij de even instapkeuzes horen oefeningen voor spelling en begrijpend lezen (begrijpend lezen wederom niet bij de ster-aanpak).

Instapkeuze	Vaardigheid	Ster-aanpak	Maan-aanpak	Raket-aanpak
1, 3 en 5	Technisch lezen	Auditieve synthese (alleen in kern 1 en evt. kern 2)		
		Grafeemkennis		
		Synthesewoorden	Synthesewoorden	Synthesewoorden
		Rijties	Rijties	Rijties
	Begrijpend lezen		Begrijpend lezen	Begrijpend lezen
2, 4 en 6	Spelling	Auditieve synthese (alleen in kern 1 en evt. kern 2)		
		Auditieve analyse		
		Foneemkennis		
		Spellingwoorden	Spellingwoorden	Spellingwoorden
	Begrijpend lezen		Begrijpend luisteren (kern 1 t/m 3)	Begrijpend luisteren (kern 1 t/m 3)
			Begrijpend lezen (kern 4 t/m 6)	Begrijpend lezen (kern 4 t/m 6)

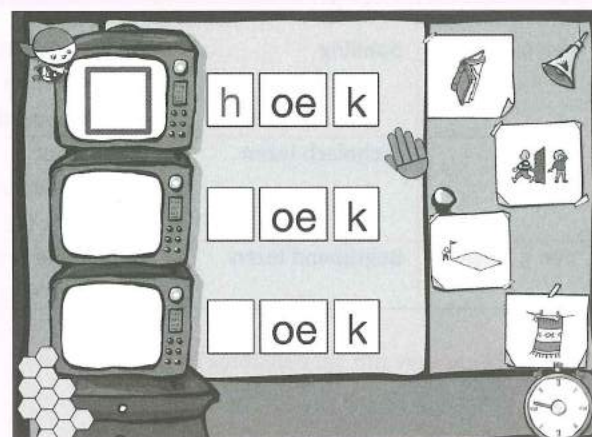
Tabel A: De opbouw van het oefenblok voor kern 1 t/m 6.

Inhoudelijk verschillen de oefeningen voor de ster-aanpak van de maan-aanpak. De ster-aanpak krijgt bijvoorbeeld nog geen oefeningen voor begrijpend lezen. Er worden extra oefeningen aangeboden voor technisch lezen en spelling. De oefeningen voor de raket-aanpak zijn van dezelfde soort als de maan-aanpak, maar hebben een hogere moeilijkheidsgraad (vergelijkbaar met het niveau van de raket-materialen). Het programma past dus het aanbod van de soort oefeningen en het niveau van de oefeningen zelf aan.

De presentatie van de opdrachten kan ook per aanpak anders zijn. Zo krijgen de leerlingen in de ster-aanpak weliswaar dezelfde leerinhoud als de maan-aanpak, maar vaak worden de oefeningen in een eenvoudiger vorm gepresenteerd. Maan-opdrachten kunnen bijvoorbeeld meer antwoordalternatieven hebben dan de ster-aanpak. Onderstaand voorbeeld van de oefening *Rijties* laat dit zien: het rechterscherm heeft minder antwoordalternatieven.

Oefening rijties voor maan-aanpak.

Oefening rijties voor ster-aanpak.

Soms is de opdracht gekoppeld aan een beperkte tijdsduur. Vaak is er dan voor gekozen om de ster-aanpak meer tijd te geven dan de maan-aanpak.

Ook in de feedback kunnen er verschillen zijn. Zo wordt bij de maan-aanpak, als bevestiging van het gegeven antwoord, alleen het woord herhaald. Bij de ster-aanpak worden de grafemen en het woord herhaald. Dit gebeurt overigens alleen als het antwoord fout is.

Structuur van het toetsblok

U activeert het toetsblok aan het einde van een kern via het tabblad *Leerlingeigenschappen* in het leerkrachtgedeelte. Een toetsblok bestaat uit controletaken op het gebied van technisch lezen, spelling en eventueel begrijpend lezen, afgestemd op de aanpak die de leerling in het oefenblok van de betreffende kern kreeg aangeboden.

Het toetsblok moet door alle leerlingen volledig worden doorlopen. Op basis van de resultaten op deze controletaken bepaalt het programma de aanpak voor het oefenblok van de volgende kern.

Vaardigheid	Ster-aanpak	Maan-aanpak	Raket-aanpak
Technisch lezen	Grafeemkennis	Grafeemkennis	Grafeemkennis
	Flitswoorden	Flitswoorden	Flitswoorden
Spelling	Foneemkennis	Foneemkennis	Foneemkennis
	Spellingwoorden	Spellingwoorden	Spellingwoorden
Begrijpend lezen		Begrijpend lezen	Begrijpend lezen

Tabel B: De opbouw van het toetsblok voor kern 1 t/m 6.

De opbouw van de kernen 7 t/m 12

Voordat het computerprogramma start met het oefenblok van kern 7 krijgen de leerlingen een controletaak aangeboden waarin ze hun kennis van grafemen correct en vlot moeten tonen. Op basis van die score behoudt het kind de aanpak zoals die in kern 6 is vastgesteld, of krijgt een lagere aanpak toegewezen op basis van nog niet voldoende correcte en vlotte grafeemkennis.

Ook bij kern 7 t/m 12 bestaat elke kern uit een oefenblok en een toetsblok.

Wederom zijn er zes instapmomenten, maar nu is de verdeling van de vaardigheden anders dan bij kern 1 t/m 6. De opbouw van dit oefenblok is weergegeven in onderstaande tabel.

Instapkeuze	vaardigheid	Ster-aanpak	Maan-aanpak	Raket-aanpak
1 en 6	Spelling	Auditieve analyse Foneemkennis Spellingwoorden	Spellingwoorden	Spellingwoorden
2 en 4	Technisch lezen	Flitsletters Synthesewoorden Ontdek de fout	Synthesewoorden Ontdek de fout	Synthesewoorden Ontdek de fout
3 en 5	Begrijpend lezen	Begrijpend lezen 1 Begrijpend lezen 2	Begrijpend lezen 1 Begrijpend lezen 2	Begrijpend lezen 1 Begrijpend lezen 2

Tabel C: De opbouw van het oefenblok in kern 7 t/m 12.

Ook in kern 7 t/m 12 dient de leerkracht aan het einde van de kern het toetsblok te activeren via de ZSM. In kern 1 t/m 6 kende het toetsblok nog geen begrijpend lezen oefeningen voor de ster-aanpak. In de laatste zes

kernen is dat wel het geval, uiteraard met een lagere moeilijkheidsgraad dan de maan- en raket-aanpak. Onderstaande tabel laat zien uit welke oefeningen het toetsblok van kern 7 t/m 12 is opgebouwd.

Vaardigheid	Ster-aanpak	Maan-aanpak	Raket-aanpak
Technisch lezen	Flitsletters Flitswoorden	Flitsletters Flitswoorden	Flitsletters Flitswoorden
Spelling	Auditieve analyse Spellingwoorden	Auditieve analyse Spellingwoorden	Auditieve analyse Spellingwoorden
Begrijpend lezen	Begrijpend lezen	Begrijpend lezen	Begrijpend lezen

Tabel D: De opbouw van het toetsblok in kern 7 t/m 12.

Inhoudelijke verschillen tussen maan-, ster- en raket-aanpak

Bij het bepalen van de leerinhoud van elke opdracht is nauwlettend de opbouw van de methode *Veilig Leren Lezen* gevolgd. De oefeningen zijn gebaseerd op de inhoud van de kernen. Voor de opdrachten in de ster- en de maan-aanpak is de leerstofinhoud gelijk aan de basisstof van de methode. Voor kern 1 is dat dus de letterkennis van m-r-v-i-s-aa-p-e en de leesvaardigheid van syntheses woorden met die letters. Voor de opdrachten van de raket-aanpak is het doel echter hoger gesteld. Het uitgangspunt is dat deze kinderen meer letterkennis en een grotere leesvaardigheid hebben opgedaan dan de basislijn. Daarom worden de letters die wel voorkomen in de structureerwoorden, maar niet tot de basiskennis behoren aan de leerstof toegevoegd. Voor kern 1 zijn dat bijvoorbeeld in de opdracht van instapkeuze *aan* de letters n-oo-k-o.

Niet alleen het toepassen van extra letters is kenmerkend voor de raket-opdrachten, ook wordt er een

hoger leesniveau verlangd. De opdrachten voor deze doelgroep bevatten naast (m)k(m)-woorden ook klankzuivere woorden van het type mmk(m) en (m)kmm.

Beslissingsmoment voor niveauverandering

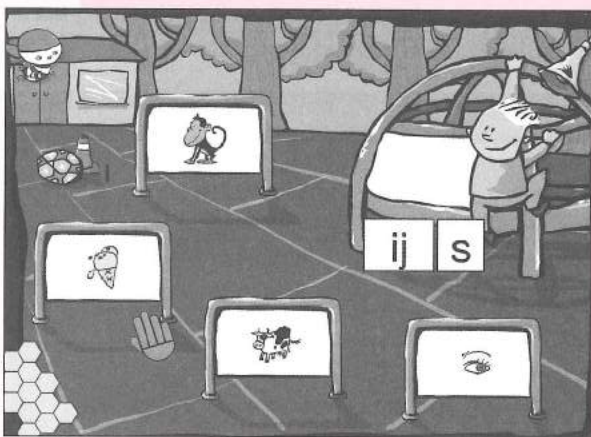
Na elk toetsblok wordt op grond van de score bepaald met welke aanpak de leerling de volgende kern gaat doorlopen. De aanpak wordt per vaardigheid bepaald. Zo kan het zijn dat een kind voor technisch lezen oefeningen krijgt aangeboden volgens de maan-aanpak, maar voor spelling in de ster-aanpak. Is de score op de controletaak van de maan-aanpak voldoende, dan blijft de leerling die aanpak volgen. Was de aanpak voorheen een ster-aanpak, maar scoort de leerling nu voldoende, dan gaat de leerling door op maan-niveau. Is de score echter onvoldoende dan blijft die leerling op het niveau van de ster-aanpak. De score bij de raketopdrachten moet eveneens hoog genoeg zijn om door te mogen gaan in die aanpak. Is die score te laag, dan komt de leerling in de maan-aanpak terecht.

2.3 Toelichting bij de kernen 1 t/m 3

De onderstaande beschrijvingen en spelschermen zijn illustratief voor alle oefeningen die voorkomen in kern 1 t/m 3. De manier waarop de oefening wordt gespeeld is voor alledrie de kernen gelijk, alleen de spelomgeving (vormgeving van de achtergrond) is per kern verschillend. Als er in de beschrijvingen gesproken wordt over een 'leeg hokje' kan dat bijvoorbeeld in kern 2 verwijzen naar een vlag en in kern 1 naar een poster.

Beschrijving van de oefeningen in het oefenblok van kern 1 t/m 3

Auditieve synthese

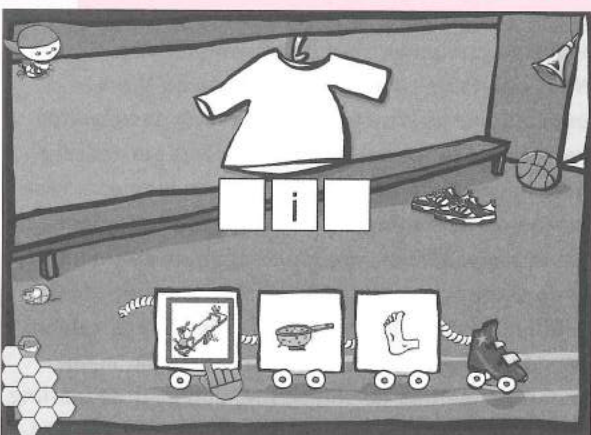
Aanpak: ster

Doel: Afzonderlijke fonemen (klanken) tot een (gesproken) woord kunnen verbinden.

Presentatie: Op het scherm staat een leeg hokje met daaronder een woord in een structureerschema. Daarnaast staan er vier plaatjes op het scherm. De klanken van een woord worden duidelijk afzonderlijk uitgesproken, bijvoorbeeld /r/ /oo/ /s/. De leerling moet de klanken samenvoegen tot een woord en daarna het juiste plaatje naar het lege hokje slepen.

Opdracht: 'Zoek het plaatje bij het woord /r/ /oo/ /s/.'

Grafeemkennis correct en vlot

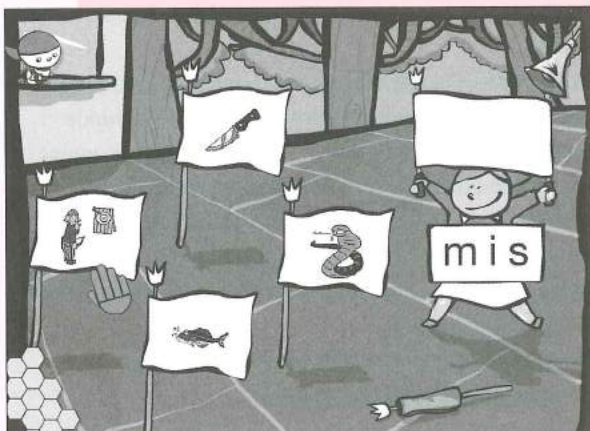
Aanpak: ster

Doel: Een gegeven grafeem moet binnen een bepaalde tijd benoemd worden. Vervolgens moet het foneem worden herkend in één woord uit drie aangeboden woorden.

Presentatie: Op het scherm verschijnt een leeg hokje met daaronder in een structureerschema de gevraagde letter. Dan verschijnen er drie plaatjes. Als je met de muis op een plaatje gaat staan, wordt het woord uitgesproken. De plaatjes schuiven van links naar rechts door het scherm. Als ze midden op het scherm zijn aangekomen, staan ze stil. Pas dan kan de opdracht uitgevoerd worden en gaat de tijd in die de leerling ter beschikking heeft. De plaatjes verschijnen steeds opnieuw, totdat een antwoord is gegeven.

Opdracht: 'In welk woord hoor je deze letter?'

Synthesewoorden correct

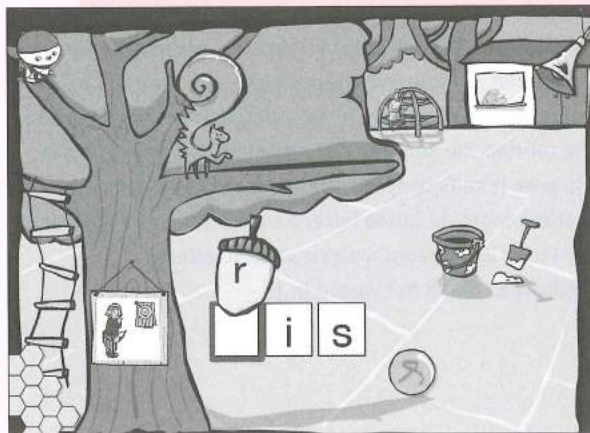
Aanpak: ster - maan - raket

Doel: De elementaire leeshandeling correct kunnen uitvoeren met woorden die zijn samengesteld uit de behandelde grafemen in kern 1, 2 en 3.

Presentatie: Op het scherm staat een leeg hokje met daaronder een woord. Daarnaast staan er vier plaatjes op het scherm. Als de muis op het plaatje staat, worden bij de ster-aanpak de fonemen én het hele woord afzonderlijk uitgesproken. Bij de maan-aanpak wordt alleen het hele woord gezegd.

Opdracht: 'Sleep het juiste plaatje naar het lege hokje.'

Rijttjes lezen correct en vlot

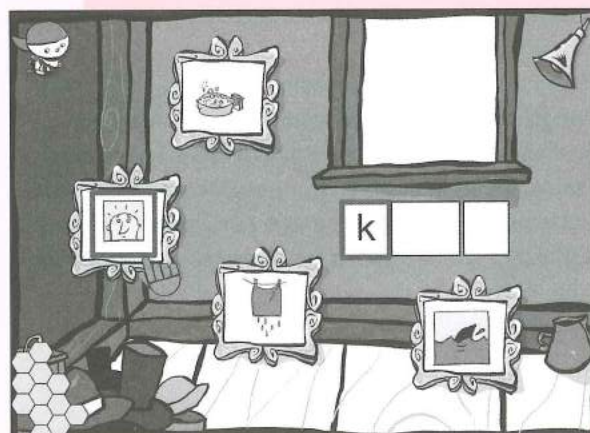
Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Wisselwoorden met (m)k(m)-woorden van de grafemen van kern 1, 2 en 3 correct en vlot kunnen decoderen.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje met daarnaast het woord in een structureerschema: één van de grafemen ontbreekt. Elders op het scherm staat een animatie die grafemen laat zien. In kern 1 is dit een eekhoorn die eikeltjes naar beneden gooit. Door op de eekhoorn te klikken, kan het kind naar het juiste grafeem zoeken. Zodra een grafeem in het lege hokje staat, wordt de groene knop op het scherm actief. Als het kind het juiste grafeem gevonden heeft, klikt het op die knop.

Opdracht: 'Zoek de letter die in het woord past.'

Auditieve analyse

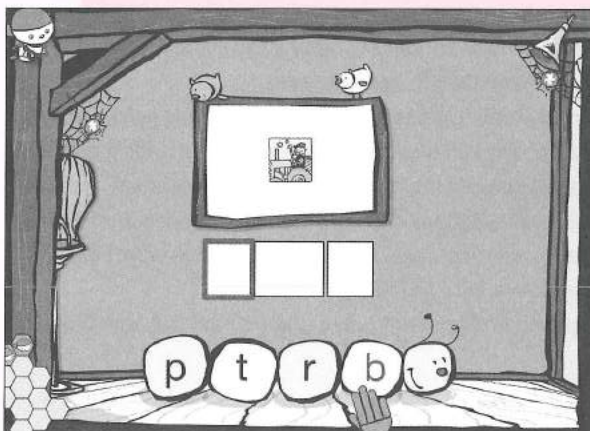
Aanpak: ster

Doel: Het juiste woord kunnen kiezen op basis van de klankpositie van een letter in dat woord.

Presentatie: Op het scherm staat een leeg hokje met daaronder een structureerschema, waarin op een van de posities een letter verschijnt. De kinderen horen de klank van die letter als de muis erop staat. Op het scherm staan ook vier plaatjes. Door op de plaatjes te gaan staan met de muis, worden de woorden uitgesproken.

Opdracht: 'Bij welk woord hoor je deze letter vooraan/achteraan/in het midden?'

Foneemkennis correct en vlot

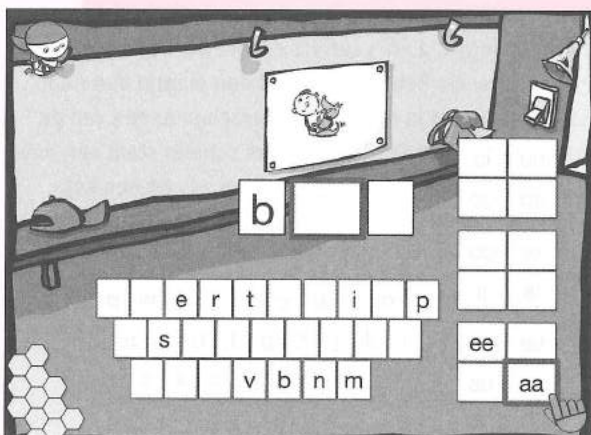
Aanpak: ster

Doel: Uit een aantal letters de juiste letter kiezen bij een woord.

Presentatie: Op het scherm staat een leeg hokje met daaronder een structureerschema waarin een hokje gemarkeerd is. Als de muis op het plaatje staat, wordt het woord uitgesproken. De opdracht wordt gegeven en onder in het scherm schuiven vier letters voorbij. Door op de letter te klikken, verschijnt hij in het gemarkeerde hokje. De letters verschijnen steeds opnieuw, totdat een antwoord is gegeven.

Opdracht: 'Welke letter hoor je vooraan/in het midden/achteraan in dit woord?'

Spellingwoorden

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Correct schrijven van klankzuivere (m)k(m)-woorden.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje met daaronder een structureerschema waarin het eerste hokje gemarkeerd is. Ook zie je een toetsenbord met de letters die tot dan toe aan bod zijn geweest. De grafemen die uit twee tekens bestaan, staan in een apart blok. De leerling moet de juiste letter aanklikken. Pas als de eerste letter is ingevuld, volgen andere letters.

Opdracht: 'Maak het woord [...].'

Begrijpend lezen

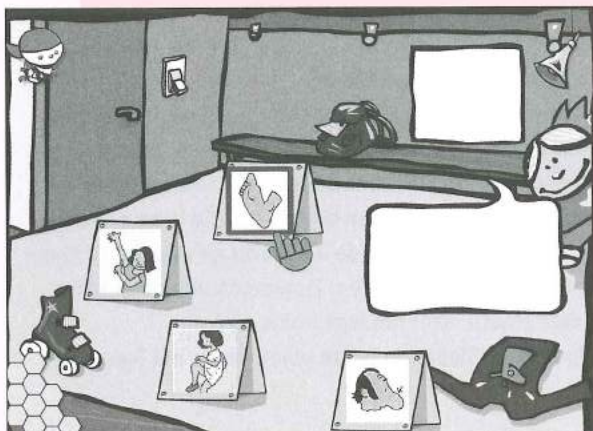
Aanpak: maan - raket

Doel: Begrijpen van een zin en deze verbinden aan een afbeelding.

Presentatie: Op het scherm staan drie lege hokjes met daarachter een zin. Elders op het scherm staan vier plaatjes, die bij de juiste zin moeten worden geplaatst. Eén plaatje past bij geen enkele zin. De plaatjes moeten een voor een naar het juiste lege hokje worden gesleept.

Opdracht: 'Lees de zinnen goed en zoek de plaatjes die erbij horen.'

Begrijpend luisteren

Aanpak: maan - raket

Doel: Aandachtig en kritisch luisteren.

Presentatie: Op het scherm staat een leeg hokje en een leeg spreekwolkje. Verder staan er op het scherm vier plaatjes. Een stem laat een zin horen en één van de plaatjes correspondeert met deze zin. Door op het plaatje te klikken, verschijnt het in het lege hokje.

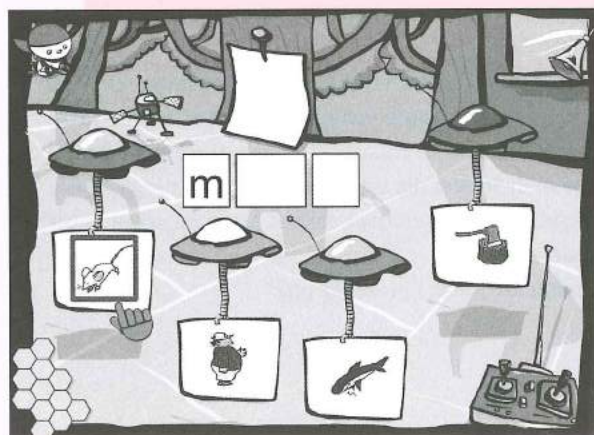
Opdracht: 'Welk plaatje past bij deze tekst?'

Beschrijving van de oefeningen in het toetsblok van kern 1 t/m 3

Als de leerkracht in het leerkrachtprogramma het toetsblok heeft geactiveerd, krijgen alle kinderen een aantal controletaken aangeboden. Tabel B op pagina 20 laat zien hoe dit toetsblok is opgebouwd. Hieronder volgt een gedetailleerde beschrijving van de specifieke controletaken voor kern 1 t/m 3.

Grafeemkennis correct en vlot

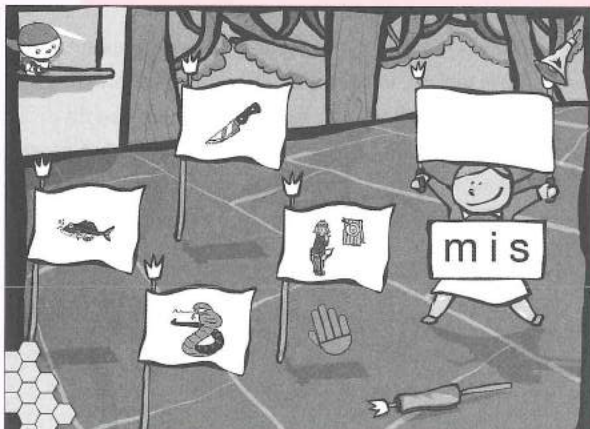
Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Een gegeven letter moet binnen een bepaalde tijd benoemd worden en het corresponderende foneem moet herkend worden in een woord.

Presentatie: Op het scherm staat een leeg hokje met daaronder in een structureerschema de gevraagde letter. Vervolgens verschijnen er gelijktijdig 4 plaatjes. Als de muis op een plaatje staat, wordt het woord uitgesproken. Heeft een kind het juiste plaatje niet op tijd aangeklikt dan wordt het antwoord fout gerekend.

Opdracht: 'In welk woord hoor je deze letter?'

Flitswoorden correct en vlot

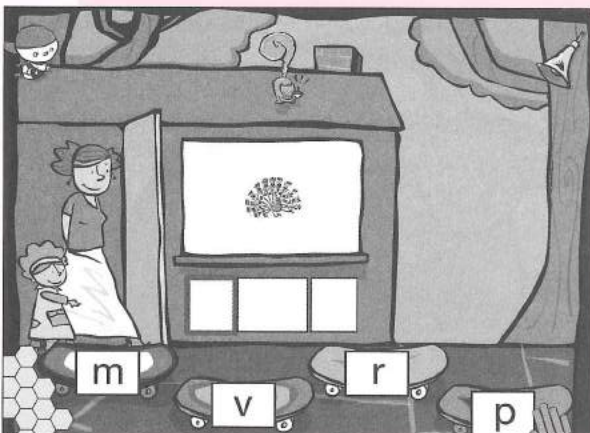
Aanpak: ster - maan - raket

Doel: De elementaire leeshandeling correct kunnen uitvoeren met woorden die bestaan uit grafemen die in kern 1, 2 en 3 behandeld zijn.

Presentatie: Op het scherm staat een leeg hokje, met daaronder een woord. Verder staan er vier plaatjes op het scherm. Na een aantal seconden verdwijnt het woord. Kinderen moeten binnen die tijd het woord hebben gelezen. Door met de muis over de plaatjes te gaan, is het woord ook te horen. Ze moeten uiteindelijk het juiste plaatje naar het lege hokje slepen.

Opdracht: 'Sleep het juiste plaatje naar het lege hokje.'

Foneemkennis correct en vlot

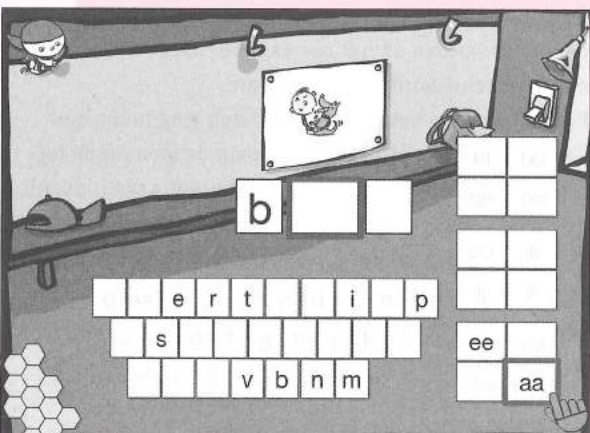
Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Uit een aantal letters de juiste letter kiezen bij een woord.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje met daaronder een structureerschema waarin een hokje gemarkeerd is. Als de muis op het plaatje staat, wordt het woord uitgesproken. De opdracht wordt gegeven en in het scherm verschijnen gedurende een aantal seconden vier letters. Door op de letter te klikken, verschijnt hij in het gemarkeerde hokje. Heeft een kind de juiste letter niet op tijd aangeklikt, dan wordt het antwoord fout gerekend.

Opdracht: 'Welke letter hoor je vooraan/in het midden/achteraan in dit woord?'

Spellingwoorden

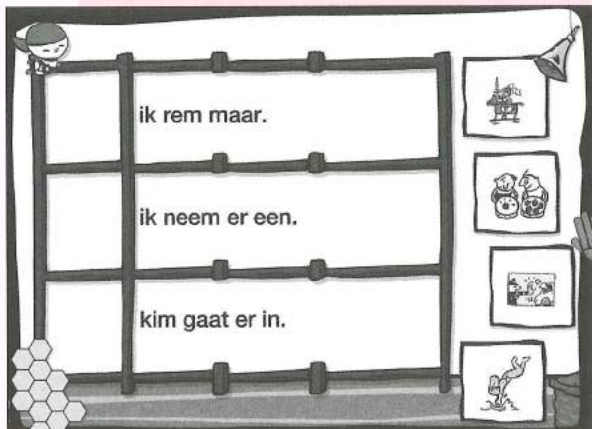
Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Correct schrijven van klankzuivere (m)k(m)-woorden.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje met daaronder een structureerschema waarin het eerste hokje gemarkeerd is. Daaronder staat een toetsenbord met alleen de letters die tot dan toe aan bod zijn geweest. De grafemen die uit twee tekens bestaan, staan in een apart blok.

Opdracht: 'Maak het woord [...].'

Begrijpend lezen

Aanpak: maan - raket

Doel: Begrijpen van een zin en deze verbinden aan een afbeelding.

Presentatie: Op het scherm staan drie lege hokjes met daarachter een zin of een paar woorden. Elders op het scherm staan vier plaatjes die bij de juiste zin of woorden moeten worden geplaatst. Eén plaatje past nergens bij. De plaatjes moeten een voor een naar het juiste lege hokje worden gesleept.

Opdracht: 'Lees de zinnen goed en zoek de plaatjes die erbij horen.'

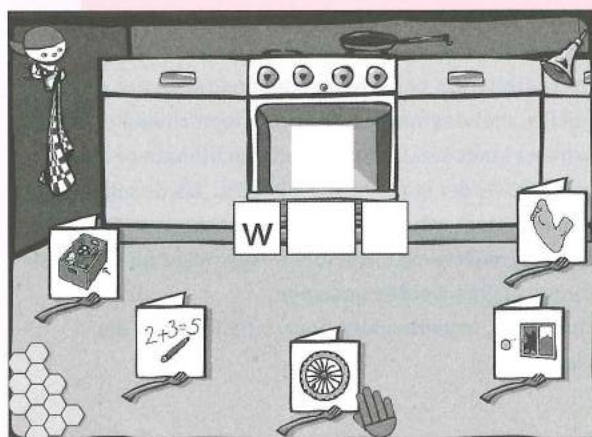

2.4 Toelichting bij de kernen 4 t/m 6

Bij de navolgende beschrijvingen van de oefeningen uit kern 4 t/m 6 zijn afwisselend spelschermen uit die drie kernen afgebeeld. Ook hiervoor geldt, net zoals bij kern 1 t/m 3, dat de opbouw van de oefening voor alle kernen gelijk is, maar de spelomgeving (achtergrond) is anders.

Beschrijving van de oefeningen in het oefenblok van kern 4 t/m 6

Grafeemkennis

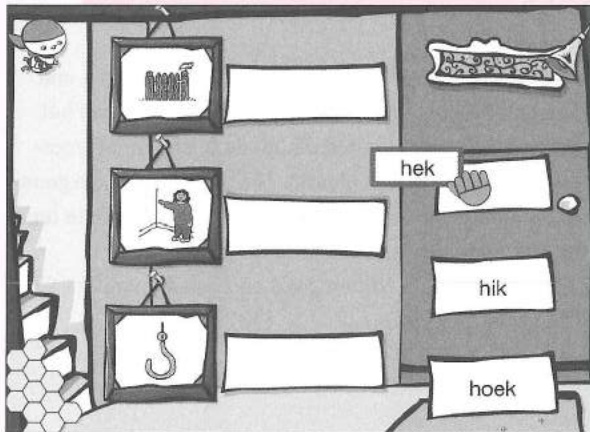
Aanpak: ster

Doel: Het koppelen van een foneem aan een grafeem en het herkennen van de positie van dat foneem in een woord.

Presentatie: Op het scherm staat een leeg hokje met daaronder een structureerschema. Hierin is één positie gevuld met een grafeem. Ook staan er vijf plaatjes op het scherm. Als de muis op een plaatje staat, wordt het woord uitgesproken. Door op een plaatje te klikken, verhuist het naar het lege hokje.

Opdracht: 'In welk woord hoor je deze letter vooraan/achteraan/in het midden?'

Synthesewoorden

Aanpak: ster - maan - raket

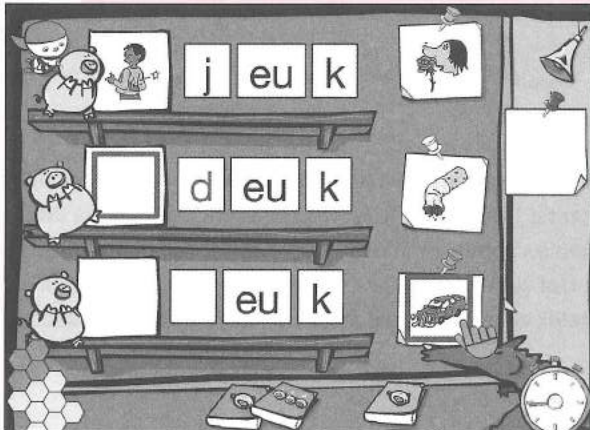
Doel: Toepassing van de elementaire leeshandeling.

Presentatie: Op het scherm staan drie plaatjes met daarnaast lege vakjes. Als de muis boven een plaatje staat, wordt het woord uitgesproken. Over het scherm schuift een aantal woorden.

De leerling moet de juiste woordjes naar de plaatjes slepen.

Opdracht: 'Sleep de woorden een voor een naar het juiste schilderij.'

Rijtjes lezen correct en vlot

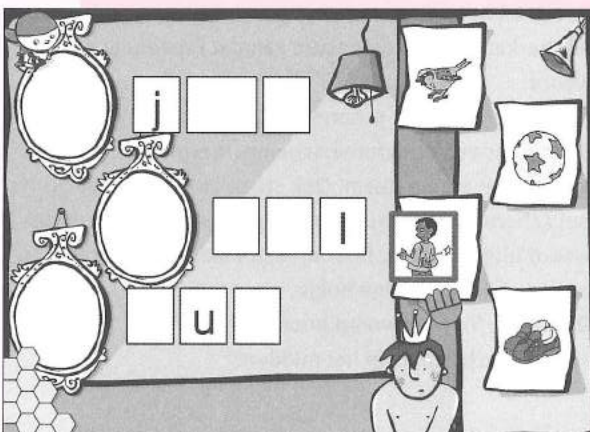
Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Wisselwoorden met (m)k(m)-woorden van de grafemen van kern 4, 5 en 6 correct en vlot kunnen decoderen.

Presentatie: Op het scherm staan drie gelijke woordschema's waar dezelfde letter ontbreekt. Voor elk woord staat een leeg hokje. Daarnaast staan er vier of vijf plaatjes op het scherm. Als de muis op het plaatje staat, wordt het woord uitgesproken. Gedurende een aantal seconden verschijnt in elk schema de ontbrekende letter. Het kind moet binnen die tijd het juiste plaatje bij dat woord aanklikken. Lukt het niet binnen de tijd, dan is het antwoord fout.

Opdracht: 'Lees het woord en klik op het plaatje dat erbij hoort.'

Auditieve analyse

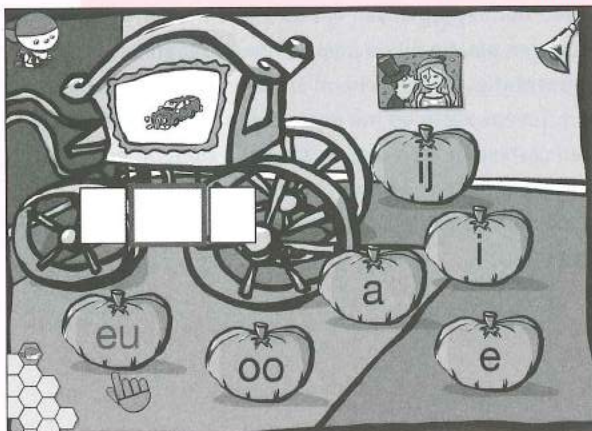
Aanpak: ster

Doel: Herkennen van een foneem in een woord en de positie daarvan in dat woord kunnen aangeven.

Presentatie: Op het scherm staan onder elkaar drie lege hokjes, met daarnaast drie structureerschema's. In ieder schema staat één letter: vooraan, achteraan of in het midden. Verder staan er vier plaatjes. Als de muis op de plaatjes staat, wordt het woord uitgesproken. De juiste plaatjes moeten naar het juiste lege hokje bij het structureerschema worden gesleept.

Opdracht: 'In welk woord hoor je de letter op die plaats?'

Foneemkennis

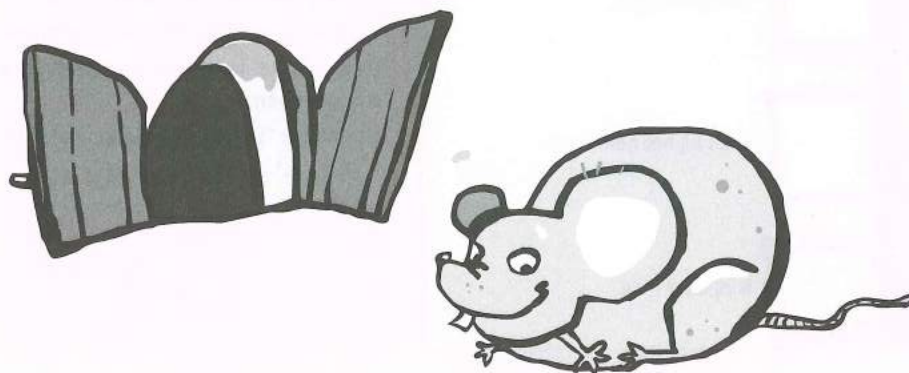

Aanpak: ster

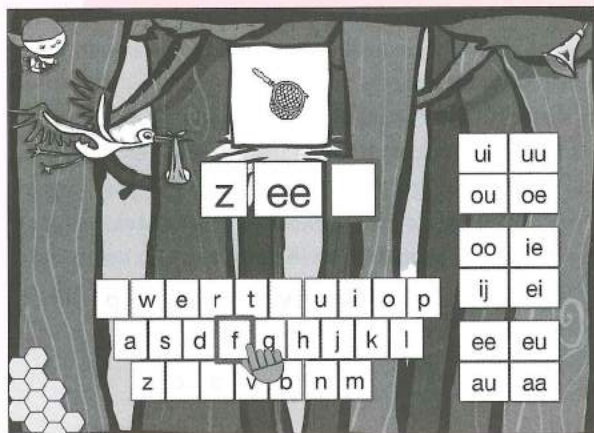
Doel: Het koppelen van een grafeem aan een foneem.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje met daaronder een structuurschema, waarin één positie is gemarkeerd. Als de muis op het plaatje staat, wordt het foneem en het woord uitgesproken. Verder staan er zes voorwerpen op het scherm (bijvoorbeeld pompoenen). Als de opdracht wordt gegeven, is op ieder voorwerp een grafeem te zien. Door een grafeem aan te klikken, verhuist het grafeem naar het gemarkeerde hokje in het structureerschema.

Opdracht: 'Welke letter hoor je vooraan/in het midden/achteraan in dit woord?'

Spellingwoorden

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Correct schrijven van klankzuivere (m)k(m)-woorden.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje met daaronder een structureerschema waarin het eerste hokje gemarkeerd is. Daaronder staat een toetsenbord met alleen de letters die tot dan toe aan bod zijn geweest. De grafemen die uit twee tekens bestaan, staan in een apart blok.

Opdracht: 'Maak het woord [...].'

Begrijpend lezen 1

Aanpak: maan - raket

Doel: Het begrijpen van enkele zinnen en vervolgens een gegeven plaatje bij de juiste zin(nen) plaatsen.

Presentatie: Op het scherm staat een leeg hokje en een zin. Tevens zie je op het scherm vier plaatjes: één daarvan correspondeert met de zin(nen). Door op een plaatje te klikken, verschijnt het in het lege hokje.

Opdracht: 'Lees de zinnen goed. Klik op het plaatje dat erbij past.'

Begrijpend lezen 2

Aanpak: maan - raket

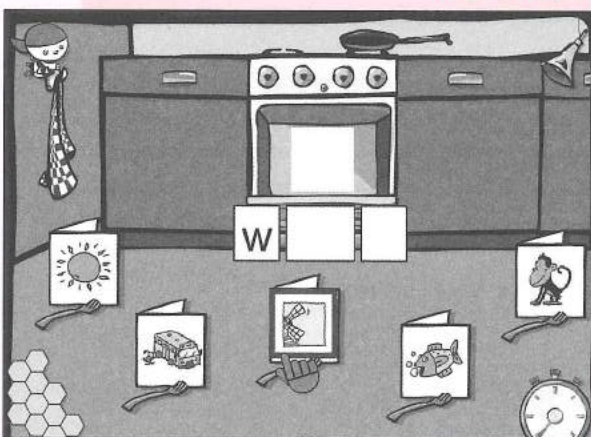
Doel: Het begrijpen van enkele zinnen en vervolgens een gegeven plaatje bij de juiste zin(nen) plaatsen.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje. Verder zijn er drie lege hokjes te zien, met naast elk hokje één of twee zinnen. De leerling moet het plaatje naar het juiste vakje slepen.

Opdracht: 'Sleep het plaatje naar het vakje voor de juiste zin.'

Beschrijving van de oefeningen in het toetsblok van kern 4 t/m 6

Grafeemkennis

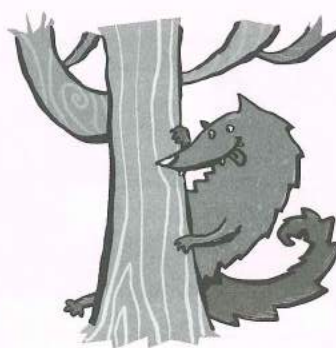

Aanpak: ster - maan - raket

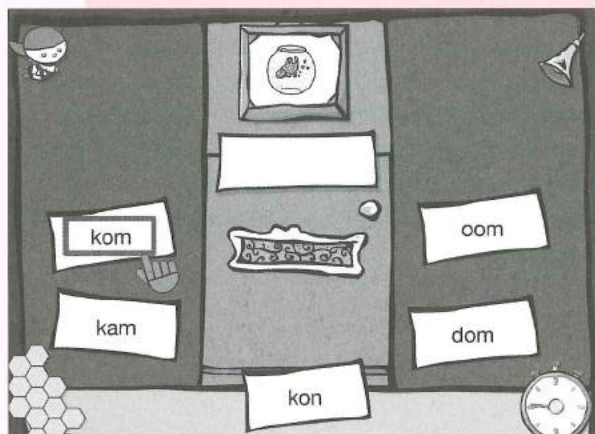
Doel: Controle van de koppelingen tussen fonemen en grafemen en het herkennen van de positie van een foneem in een woord.

Presentatie: Op het scherm zie je een leeg hokje, met daaronder een structureerschema, waarin één positie is gevuld met een grafeem. Verder staan er vijf plaatjes op het scherm. Als de muis boven een plaatje staat, wordt het woord uitgesproken. De leerling moet op het juiste plaatje klikken, dan verhuist het naar het lege hokje.

Opdracht: 'In welk woord hoor je deze letter vooraan/achteraan/in het midden?'

Synthesewoorden

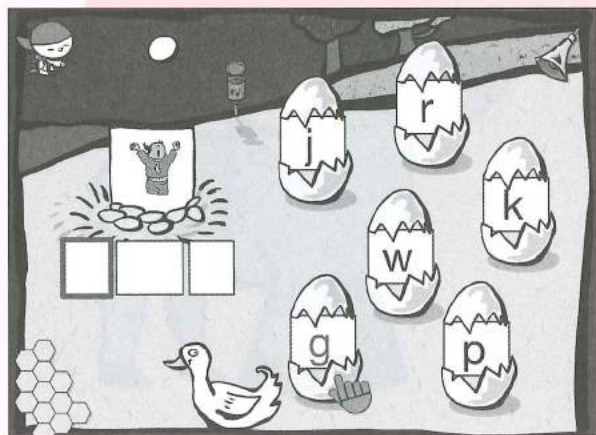

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Controle van de elementaire leeshandeling.

Presentatie: Op het scherm staat één plaatje met een leeg vakje. Door met de muis over het plaatje te gaan, wordt het woord uitgesproken. Verder verschijnen er gelijktijdig vier of vijf woorden op het scherm. De leerling moet het juiste woord naar het lege vakje slepen. **Opdracht:** 'Sleep het juiste woord naar het lege vakje.'

Foneemkennis

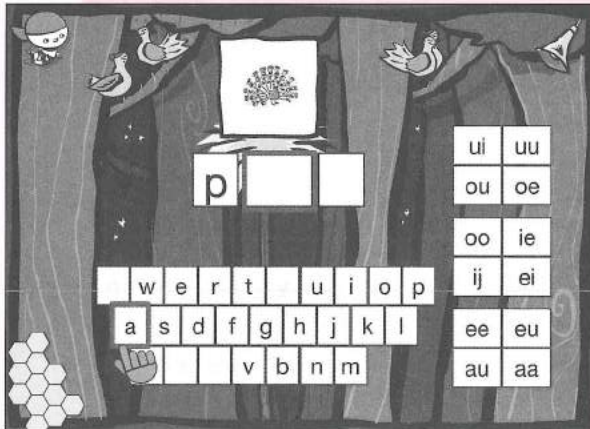

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: De koppelingen van grafemen aan een fonemen controleren.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje met daaronder een structureerschema, waarin één positie is gemarkeerd. Als de muis op het plaatje staat, wordt het foneem en het woord uitgesproken. Verder zijn er zes voorwerpen te zien (bijv. eieren). Als de opdracht wordt gegeven, is op elk voorwerp een grafeem te zien. Door een grafeem aan te klikken, verhuist het grafeem naar het gemarkeerde hokje in het structureerschema. Lukt het niet binnen de tijd, dan is het antwoord fout. **Opdracht:** 'Welke letter hoor je vooraan/in het midden/achteraan in het woord?'

Spellingwoorden

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Correct kunnen schrijven van eenvoudige klankzuivere (m)k(m)-woorden.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje met daar-
onder een leeg structureerschema. Op het toetsenbord
onder op het scherm staan alleen de letters die tot dan
toe behandeld zijn. De overige toetsen zijn leeg.
Grafemen die uit twee tekens bestaan, staan in een
afzonderlijk blok naast het toetsenbord.

Opdracht: 'Maak het woord [...].'

Begrijpend lezen

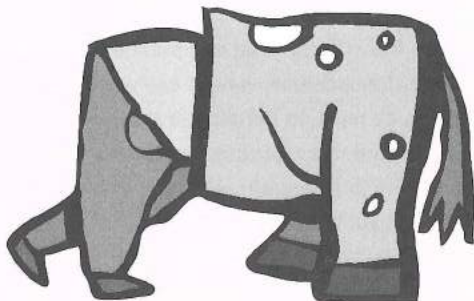

Aanpak: maan - raket

Doel: Het begrijpen van enkele zinnen en vervolgens een
gegeven plaatje bij de juiste zinnen plaatsen.

Presentatie: Op het scherm staat een leeg hokje en een
spreekballon met een zin. Ook zijn er vier plaatjes te
zien. Eén plaatje past bij de zin. Door op het plaatje te
klikken, verhuist het naar het lege hokje.

Opdracht: 'Lees de zinnen goed. Klik op het plaatje dat
er bij past.'

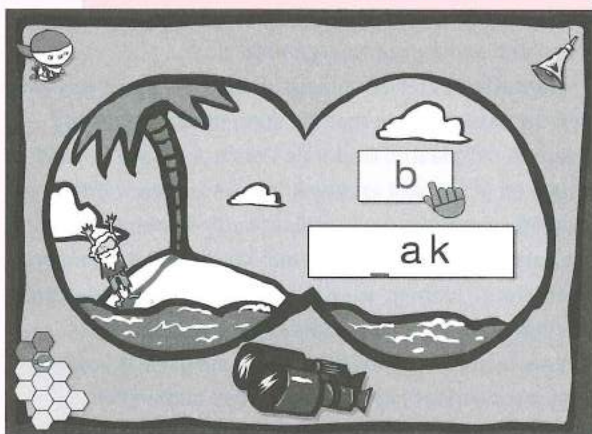
2.5 Toelichting bij kernen 7 t/m 9

Kern 7 start met een zogenaamde tussencontroletaak, waarbij de leerlingen getest worden op hun foneemkennis. Deze oefening is gelijk aan de oefening *Foneemkennis*, zoals die beschreven staat op pagina 29 van deze handleiding. Als een leerling onvoldoende hoog scoort op deze toets, dan verschijnt in het leerkrachtprogramma de melding: 'Deze leerling heeft begeleiding nodig buiten het programma om op het gebied van foneemkennis. Deze leerling volgt de ster-aanpak.'

Bij de beschrijvingen van de oefeningen uit kern 7 t/m 9 geldt wederom het afgebeelde spelscherm als voorbeeld voor die drie kernen. De opbouw van de oefening is steeds hetzelfde, maar de spelomgeving is per kern verschillend.

Beschrijving van de oefeningen in het oefenblok van kern 7 t/m 9

Flitsletters correct en vlot

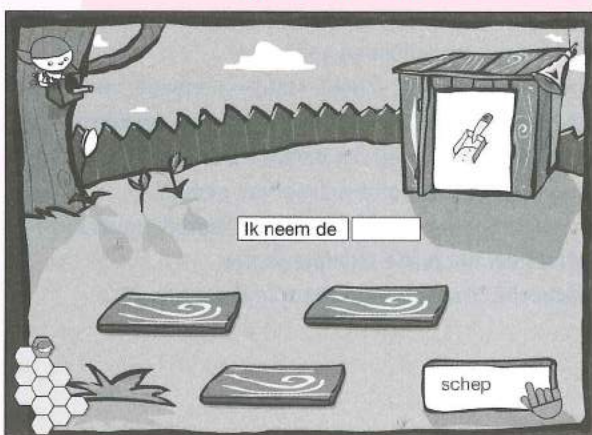
Aanpak: ster

Doel: Uit meerdere clusters snel het juiste ontbrekende lettercluster van een woord kiezen.

Presentatie: Op het scherm staat een oranje startknop, een leeg vakje en een woordstrook waarin (een deel van) een woord staat. Op de plaats van de ontbrekende letter(s) staat een liggend streepje. Door op de startknop te klikken, flitsen letter(cluster)s voorbij. De leerling moet de juiste letters aanklikken, dan verschijnen de letters op de lege positie(s) in het woord.

Opdracht: 'Zoek de letters die weg zijn in het woord en klik ze aan.'

Synthesewoorden 1 correct en vlot

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Uit meerdere woorden snel het juiste ontbrekende woord in een zin kiezen. Het woord bevat de reeds behandelde leesmoelijkheden.

Presentatie: Je ziet een plaatje met daaronder een zin waarin een woord ontbreekt. Op die plek staat een lege woordstrook. Daarnaast staan er vier voorwerpen op het scherm (bijv. planken), die om beurten een aantal seconden 'open en dicht' gaan. Als ze 'open' zijn, verschijnen er woorden. De leerling moet het juiste woord aanklikken; het woord verschuift dan naar de lege woordstrook.

Opdracht: 'Klik op het juiste woord.'

Synthesewoorden 2 correct en vlot

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Uit voorbijflitsende woorden het juiste ontbrekende woord in een zin kiezen. Het woord bevat de reeds behandelde leesmoeilijkheden.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje. Daarbij staat een zin die betrekking heeft op het plaatje en waarin één woord ontbreekt. Op die plek staat een lege woordstrook. Als de zin met het gevraagde woord is voorgelezen, verschijnt steeds een woord in de woordstrook. De verschillende woorden komen in totaal 3 keer voorbij. De leerling moet voor die tijd het juiste woord aanklikken, anders is het antwoord fout.

Opdracht: 'Klik op het juiste woord.'

Ontdek de fout

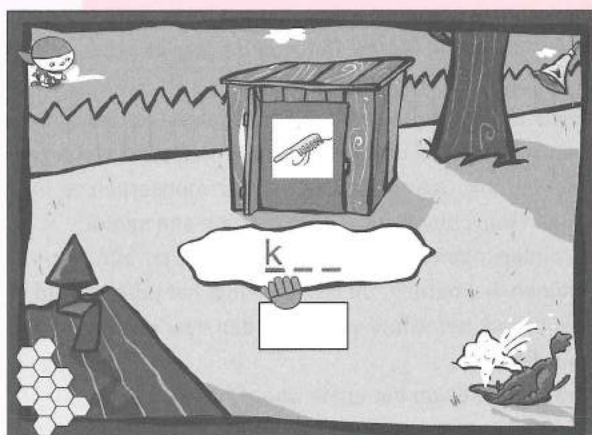
Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Signaleren van fout gelezen woorden, door mee te lezen met een hardop voorgelezen zin.

Presentatie: Je ziet een plaatje. Daarnaast staan vier zinnen die samen een verhaaltje vormen dat betrekking heeft op het plaatje. Onder de eerste zin staat een tijdbalkje en je ziet een groene knop. De zinnen worden één voor één voorgelezen. Terwijl de audio klinkt, loopt de tijdbalk vol. Een van de woorden uit de zin kan verkeerd voorgelezen worden. Als dat zo is, moet dit foute woord worden aangeklikt. Wel voordat de tijdsbalk vol is, anders is het antwoord fout. Als de zin goed is voorgelezen, moet de leerling de groene knop aanklikken.

Opdracht: 'Luister of de zin goed wordt voorgelezen.'

Auditieve analyse

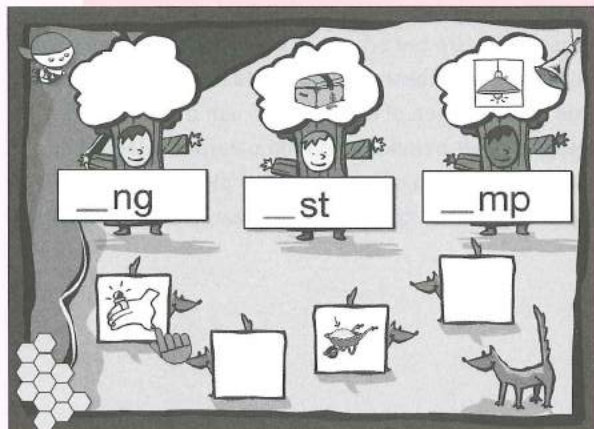
Aanpak: ster

Doel: Het herkennen van een foneem en de positie daarvan in het woord kunnen aangeven.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje, met daaronder een aantal liggende streepjes. Het aantal streepjes komt overeen met het aantal letter(cluster)s in het woord, dat correspondeert met het plaatje. Er verschijnt een letter in beeld. De leerling moet deze letter naar het juiste streepje slepen.

Opdracht: 'Op welke plek hoor je deze letter?'

Foneemkennis correct

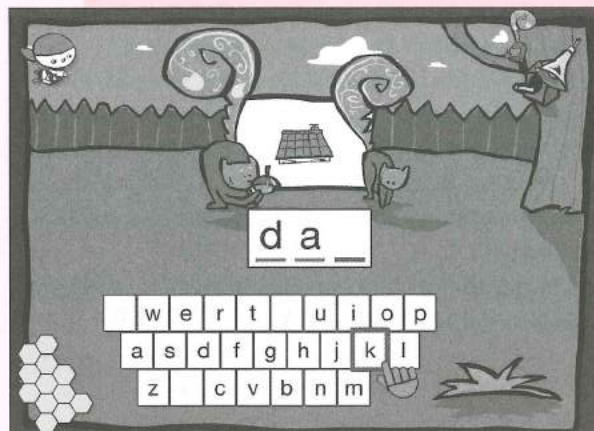
Aanpak: ster

Doel: Het toekennen van de juiste clusters uit woorden die corresponderen met plaatjes.

Presentatie: Op het scherm staan drie letter(cluster)s, met daarboven steeds een leeg vakje. Op de positie waar letters ontbreken, staat een liggend streepje. Elders op het scherm staan vier plaatjes. De leerling moet de plaatjes één voor één naar het juiste lege vakje slepen. Er blijft één plaatje over.

Opdracht: 'Sleep de plaatjes naar de juiste vakjes.'

Spellingwoorden 1

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Correct kunnen schrijven (intypen) van eenletter-grepige klankzuivere woorden.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje met daar- onder een woordstrook. In de woordstrook staan liggen- de streepjes op de posities van de letters van het woord. Daaronder staat een toetsenbord met de letters die tot dan toe behandeld zijn. Letterclusters staan niet meer in een apart blok. De leerling moet de juiste letters van het woord aanklikken op het toetsenbord.

Opdracht: 'Maak het woord [...].'

Spellingwoorden 2

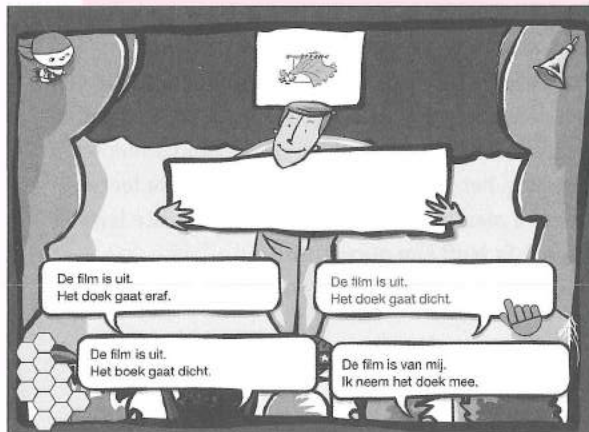
Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Correct kunnen schrijven (intypen) van eenletter-grepige klankzuivere woorden in een zin.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje met daar- onder een zin waarin één woord ontbreekt. Op de plaats van dit ontbrekende woord staat een lege woordstrook. De posities van de letters zijn weergegeven door liggen- de streepjes. Onderin het scherm staat een toetsenbord, maar nu met alle letters van het alfabet. De leerling moet de juiste letters van het woord aanklikken.

Opdracht: 'Maak het woord [...].'

Begrijpend lezen 1

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Het begrijpen van een zin of tekst bij een plaatje.
Presentatie: Op het scherm staat een plaatje, met daaronder een leeg tekstvak. Verder staan er op het scherm drie of vier zinnen of tekstjes. Eén van die zinnen of tekstjes heeft betrekking op het plaatje. De leerling moet de juiste zin of tekst naar het plaatje slepen.
Opdracht: 'Sleep de juiste tekst maar naar het plaatje.'

Begrijpend lezen 2

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Het op de juiste manier aanvullen van een zin, zodat de betekenis past bij een gegeven plaatje.
Presentatie: Er staat een plaatje op het scherm met daaronder een deel van een zin. Op de plaats van het ontbrekende zinsdeel staat een leeg tekstvak. Ook staan er drie of vier verschillende zinsdelen op het scherm. De leerling moet het juiste zinsdeel naar het lege tekstvak slepen.
Opdracht: 'Kies het deel dat in de zin hoort en sleep het naar het lege vak.'

Begrijpend lezen 3

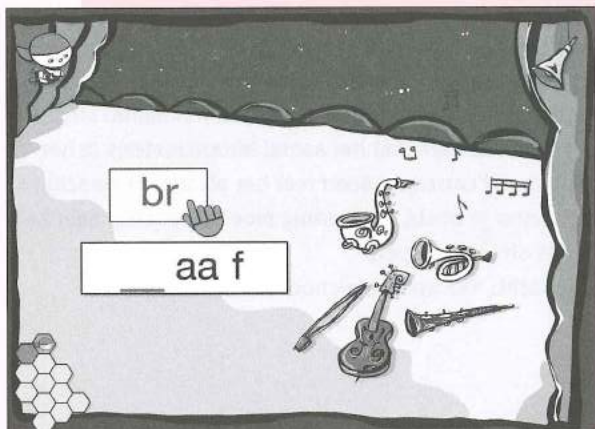

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Op basis van tekstbegrip en/of woordenschat naar de juiste tekst bij een plaatje zoeken.
Presentatie: Op het scherm staan twee plaatjes, met daarnaast twee lege tekstvakken. Verder zijn er drie verschillende teksten te zien en een groene knop. Het kind moet de juiste teksten naar de lege vakken slepen. Als de leerling denkt dat de teksten op de goede plek staan, klikt hij/zij op de groene knop.
Opdracht: 'Lees de teksten en zet ze bij de juiste plaatjes.'

Beschrijving van de oefeningen in het toetsblok van kern 7 t/m 9

Flitsletters correct en vlot

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Uit meerdere deelstructuren snel de juiste ontbrekende deelstructuur van een woord kiezen.

Presentatie: Op het scherm staat een oranje startknop, een leeg vakje en een woordstrook waarin (een deel van) een woord staat. Op de plaats van de ontbrekende letter(s) staat een liggend streepje. Door op de startknop te klikken, flitsen letter(cluster)s voorbij. De leerling moet de juiste letters aanklikken; dan verschijnen de letters op de lege positie(s) in het woord.

Opdracht: 'Zoek de letters die weg zijn in het woord en klik ze aan.'

Synthesewoorden 1 correct en vlot

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Uit meerdere woorden snel het juiste ontbrekende woord in een zin kiezen.

Presentatie: Je ziet een plaatje met daaronder een zin waarin een woord ontbreekt. Op die plek staat een lege woordstrook. Als de opdracht is gegeven, verschijnen er één voor één voorwerpen op het scherm (bijv. ballonnen) met daarop een woord. De leerling moet het woord aanklikken dat in de zin past.

Opdracht: 'Klik op het juiste woord.'

Synthesewoorden 2 correct en vlot

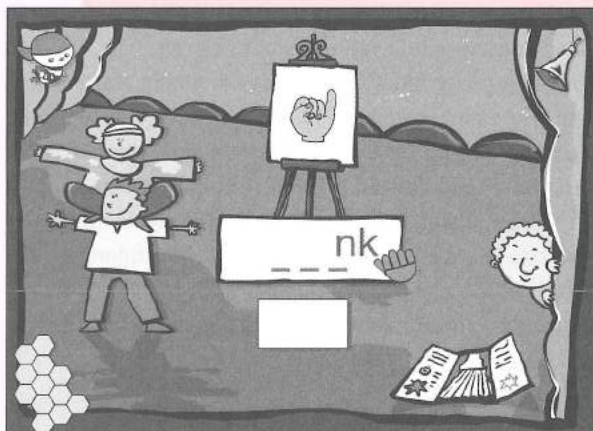
Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Uit voorbijflitsende woorden het juiste ontbrekende woord in een zin kiezen.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje. Daarbij staat een zin die op betrekking heeft op het plaatje en waarin één woord ontbreekt. Op die plek staat een lege woordstrook. Als de zin met het gevraagde woord is voorgelezen, verschijnt steeds één woord in de woordstrook. De verschillende woorden komen in totaal 3 keer voorbij. De leerling moet het juiste woord voor die tijd aanklikken, anders is het antwoord fout.

Opdracht: 'Klik op het juiste woord.'

Auditieve analyse

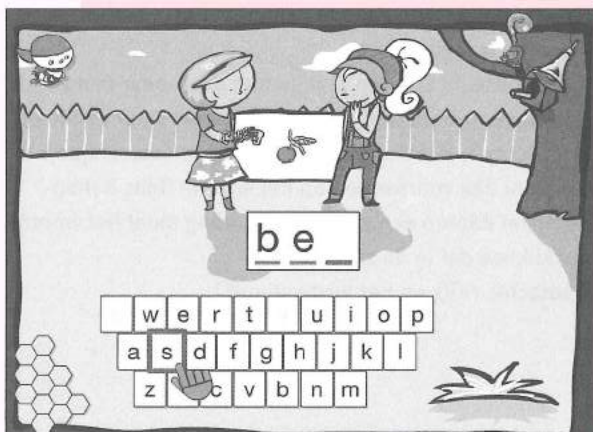
Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Het herkennen van een foneem en de positie daarvan in het woord kunnen aangeven.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje, met daaronder een aantal liggende streepjes. Het aantal streepjes komt overeen met het aantal letter(cluster)s in het woord, dat correspondeert met het plaatje. Er verschijnt een letter in beeld. De leerling moet deze letter naar het juiste streepje slepen.

Opdracht: 'Op welke plek hoor je deze letter?'

Spellingwoorden 1

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Correct kunnen schrijven (intypen) van eenletter-grepige klankzuivere woorden.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje met daaronder een lege woordstrook. In de woordstrook staan liggende streepjes op de posities van de letters van het woord. Daaronder staat een toetsenbord met de letters die tot dan toe behandeld zijn. Letterclusters staan niet meer in een apart blok. De leerling moet de juiste letters van het woord aanklikken op het toetsenbord.

Opdracht: 'Maak het woord [...].'

Spellingwoorden 2

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Correct kunnen schrijven (intypen) van eenletter-grepige klankzuivere woorden in een zin.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje met daaronder een zin waarin één woord ontbreekt. Op de plaats van dit ontbrekende woord staat een lege woordstrook. De posities van de letters zijn weergegeven door liggende streepjes. Onderin het scherm staat een toetsenbord, maar nu met alle letters van het alfabet. De leerling moet de juiste letters van het woord aanklikken.

Opdracht: 'Maak het woord [...].'

Begrijpend lezen 1

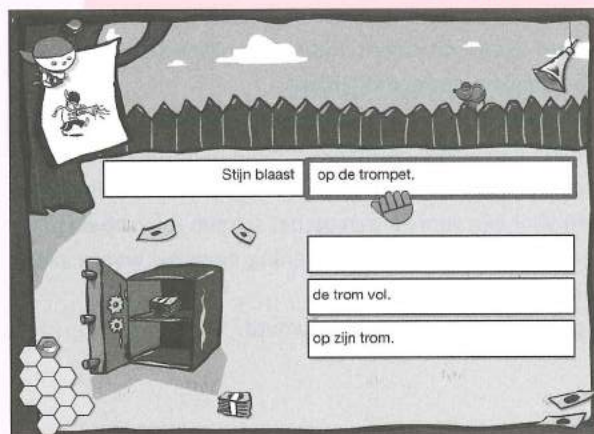
Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Het begrijpen van een zin of tekst bij een plaatje.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje, met daaronder een leeg tekstvak. Verder staan er op het scherm drie of vier zinnen of tekstjes. Eén van die zinnen of tekstjes heeft betrekking op het plaatje. De leerling moet de juiste zin of tekst naar het plaatje slepen.

Opdracht: 'Sleep de juiste tekst maar naar het plaatje.'

Begrijpend lezen 2

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Het op de juiste manier aanvullen van een zin, zodat de betekenis past bij een gegeven plaatje.

Presentatie: Er staat een plaatje op het scherm met daaronder een deel van een zin. Op de plaats van het ontbrekende zinsdeel staat een leeg tekstvak. Hieronder staan drie verschillende zinsdelen. De leerling moet het juiste zinsdeel naar het lege tekstvak slepen.

Opdracht: 'Kies het deel dat in de zin hoort en sleep het naar het lege vak.'

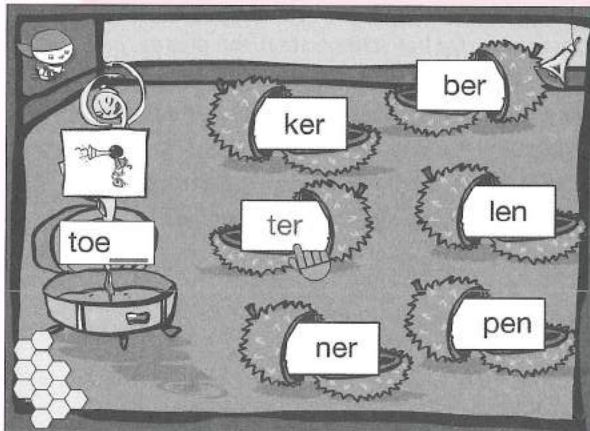
2.6 Toelichting bij de kernen 10 t/m 12

In de oefeningen van de laatste drie kernen worden vooral woorden aangeboden die uit meerdere lettergrepen bestaan.

Ook voor deze beschrijvingen geldt dat het spelscherm van één kern als voorbeeld is genomen, maar dat een oefening in alle kernen op dezelfde manier gespeeld wordt.

Beschrijving van de oefeningen in het oefenblok van kern 10 t/m 12

Flitsletters correct en vlot

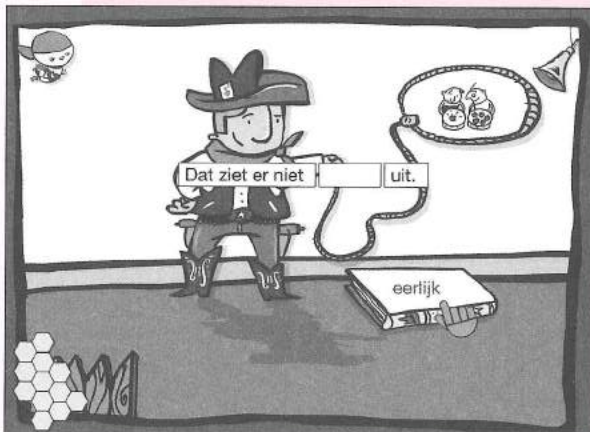
Aanpak: ster

Doel: Uit meerdere deelstructuren snel de juiste ontbrekende deelstructuur van een woord kiezen.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje met daaronder een woord, waarin een aantal letters ontbreekt. Op die plek staat een liggend streepje. Verder staan er zes voorwerpen (bijv. kastanjes). Nadat de opdracht is gegeven, gaan de voorwerpen 'open'. In elk voorwerp staan letter(cluster)s. De leerling moet de juiste letters aanklikken, voordat de voorwerpen voor de 3e keer dichtgaan.

Opdracht: 'Welke letters hoor je vooraan / in het midden / achteraan in het woord?'

Synthesewoorden 1 correct en vlot

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Uit meerdere woorden snel het juiste ontbrekende woord in een zin kiezen. Het woord bevat de reeds behandelde leesmoeilijkheden.

Presentatie: Je ziet een plaatje met daaronder een zin waarin een woord ontbreekt. Op die plek staat een lege woordstrook. Als de opdracht is gegeven, verschijnen er één voor één voorwerpen op het scherm (bijv. boeken) met daarop een woord. De leerling moet het woord aanklikken dat in de zin past.

Opdracht: 'Klik op het juiste woord.'

Synthesewoorden 2 correct en vlot

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Uit voorbijflitsende woorden het juiste ontbrekende woord in een zin aangeven. Het woord bevat de reeds behandelde leesmoeilijkheden.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje. Daarbij staat een zin die betrekking heeft op het plaatje en waarin één woord ontbreekt. Op die plek staat een lege woordstrook. Als de zin met het gevraagde woord is voorgelezen, verschijnt telkens één woord in de woordstrook. De verschillende woorden komen in totaal 3 keer voorbij. De leerling moet het juiste woord voor die tijd aanklikken, anders is het antwoord fout.

Opdracht: 'Klik op het juiste woord.'

Spellingwoorden

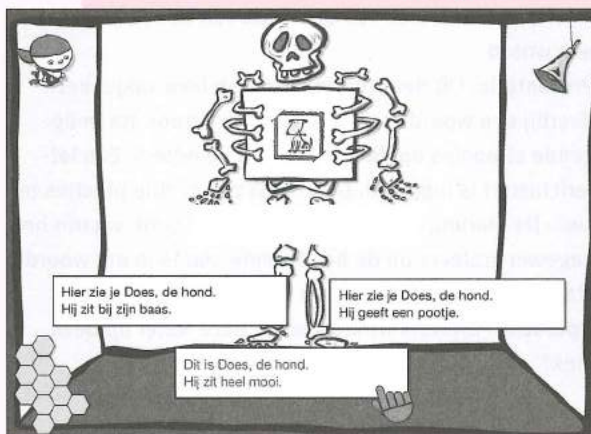
Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Correct kunnen schrijven (intypen) van eenletter-grepige klankzuivere woorden in een zin.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje met daar-
onder een zin waarin één woord ontbreekt. Op de plaats
van dit ontbrekende woord staat een lege woordstrook.
Op de plek waar de eerste letter moet komen, staat een
gekleurd liggend streepje. Onder op het scherm staat
een toetsenbord, met alle letters van het alfabet.

Opdracht: 'Maak het woord [...].'

Begrijpend lezen 1

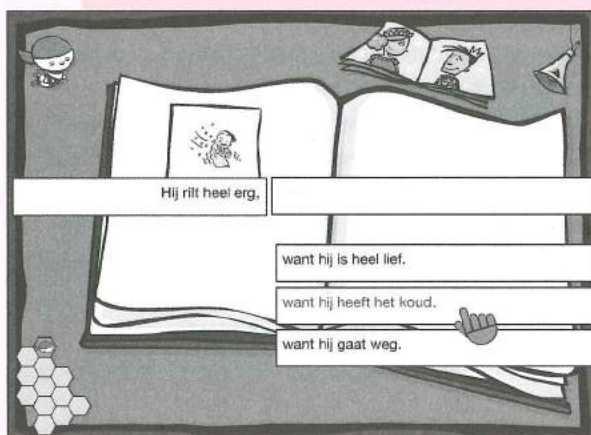
Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Het begrijpen van een zin of tekst bij een plaatje.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje, met daar-
onder een leeg tekstvak. Verder staan er op het scherm
drie of vier zinnen of tekstjes. Eén van die zinnen of
tekstjes heeft betrekking op het plaatje. De leerling
moet de juiste zin of tekst naar het plaatje slepen.

Opdracht: 'Sleep de juiste tekst naar het plaatje.'

Begrijpend lezen 2

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Het op de juiste manier aanvullen van een zin,
zodat de betekenis past bij een gegeven plaatje.

Presentatie: Er staat een plaatje op het scherm met
daaronder een deel van een zin. Op de plaats van het
ontbrekende zinsdeel staat een leeg tekstvak. Hieronder
staan drie of vier verschillende zinsdelen. De leerling
moet het juiste zinsdeel naar het lege tekstvak slepen.

Opdracht: 'Kies het deel dat in de zin hoort en sleep het
naar het lege vak.'

Ontdek de fout

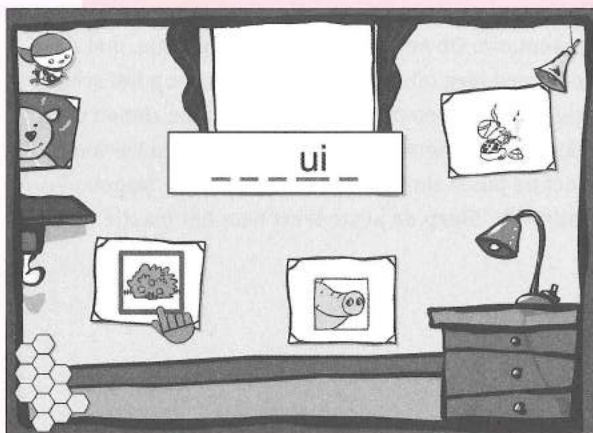
Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Signaleren van fout gelezen woorden, door mee te lezen met een hardop voorgelezen zin.

Presentatie: Je ziet een plaatje. Daarnaast staan vier zinnen die samen een verhaaltje vormen dat betrekking heeft op het plaatje. Onder de eerste zin staat een tijdbalkje en je ziet een groene knop. De zinnen worden een voor een voorgelezen. Terwijl de audio klinkt, loopt de tijdbalk vol. Een van de woorden uit de zin kan verkeerd voorgelezen worden. Als dat zo is, moet dit foute woord worden aangeklikt. Wel voordat de tijdsbalk vol is, anders is het antwoord fout. Als de zin goed is voorgelezen, moet de leerling de groene knop aanklikken.

Opdracht: 'Luister of de zin goed wordt voorgelezen.'

Auditieve analyse

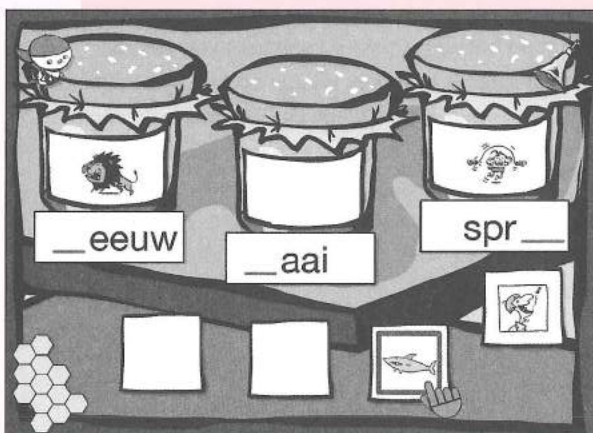
Aanpak: ster

Doel: Het herkennen van de plaats van een foneem in een woord.

Presentatie: Op het scherm staat een leeg vakje met daarbij een woordstrook. In de woordstrook staan liggende streepjes op de posities van de letters. Eén letter(cluster) is ingevuld. Daarnaast zijn er drie plaatjes te zien. De leerling moet het plaatje aanklikken, waarin het gegeven grafeem op de betreffende plaats in dat woord staat. Het plaatje schuift dan naar het lege vakje.

Opdracht: 'Bij welk woord hoor je deze letter op deze plek?'

Foneemkennis correct

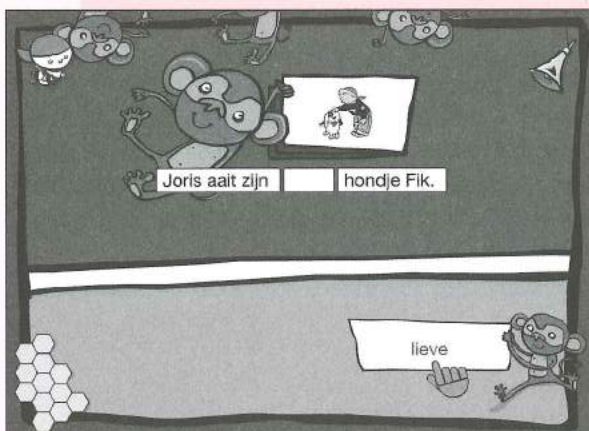
Aanpak: ster

Doel: Het toekennen van de juiste clusters uit woorden die corresponderen met plaatjes.

Presentatie: Op het scherm staan drie woordstroken, met daarboven steeds een leeg vakje. In de woordstroken staan verschillende woorden waarvan telkens één letter(cluster) ontbreekt. Op die positie staat een liggend streepje. Elders op het scherm staan vier plaatjes. De leerling moet de plaatjes één voor één naar het juiste lege vakje slepen. Er blijft dus één plaatje over.

Opdracht: 'Sleep de plaatjes naar de juiste vakjes.'

Synthesewoorden 1 correct en vlot

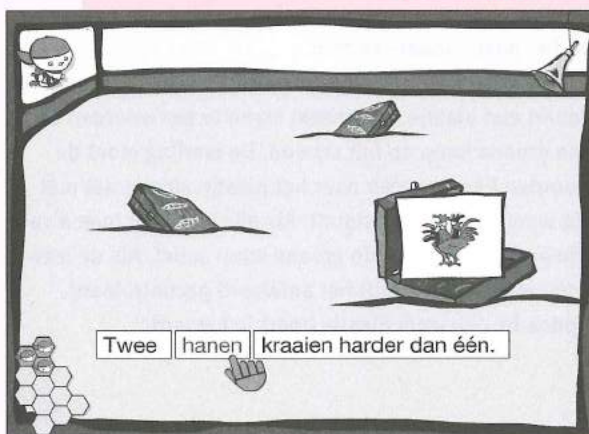
Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Uit meerdere woorden snel het juiste ontbrekende woord in een zin kiezen. Het woord bevat de reeds behandelde leesmoeilijkheden.

Presentatie: Je ziet een plaatje met daaronder een zin waarin een woord ontbreekt. Op die plek staat een lege woordstrook. Als de opdracht is gegeven, verschijnen er één voor één voorwerpen op het scherm (bijv. apen) met daarbij een woord. De leerling moet het woord aanklikken dat in de zin past.

Opdracht: 'Klik op het juiste woord.'

Synthesewoorden 2

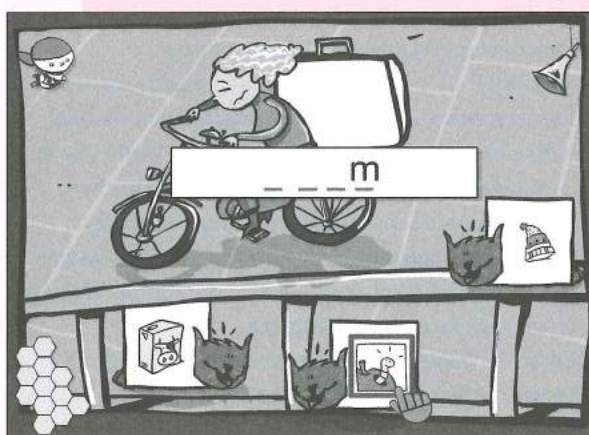
Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Uit voorbijflitsende woorden het juiste ontbrekende woord in een zin kiezen. Het woord bevat de reeds behandelde leesmoeilijkheden.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje. Daarbij staat een zin die betrekking heeft op het plaatje en waarin één woord ontbreekt. Op die plek staat een lege woordstrook. Als de zin met het gevraagde woord is voorgelezen, verschijnt telkens een woord in de woordstrook. De verschillende woorden komen in totaal drie keer voorbij. De leerling moet voor die tijd het juiste woord aanklikken, anders is het antwoord fout.

Opdracht: 'Klik op het juiste woord.'

Auditieve analyse

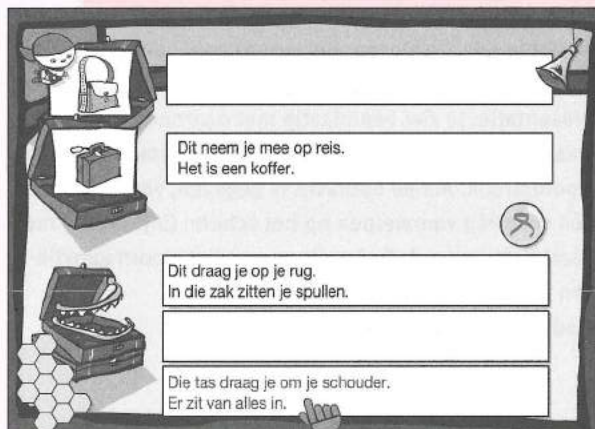
Aanpak: ster

Doel: Het herkennen van de plaats van een foneem in een woord.

Presentatie: Op het scherm staat een leeg vakje met daaronder een woordstrook. In de woordstrook staan liggende streepjes op de posities van de letters. Eén letter(cluster) is ingevuld. Daarnaast zijn er drie plaatjes te zien. De leerling moet het plaatje aanklikken, waarin het gegeven grafeem op de betreffende plaats in dat woord staat. Het plaatje schuift dan naar het lege vakje.

Opdracht: 'Bij welk woord hoor je deze letter op deze plek?'

Begrijpend lezen 3

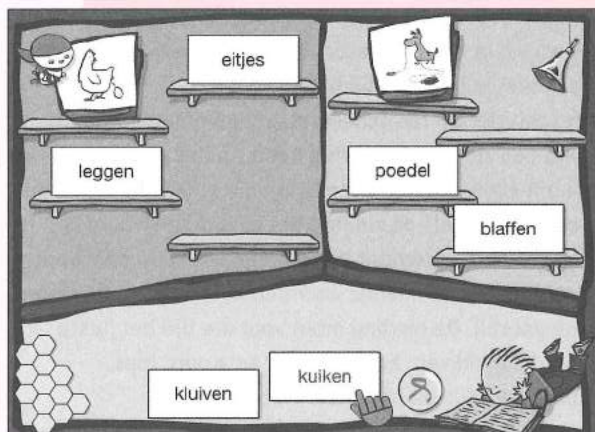
Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Op basis van tekstbegrip en/of woordenschat naar de juiste tekst bij een plaatje zoeken.

Presentatie: Op het scherm staan twee plaatjes, met daarnaast twee lege tekstvakken. Verder zijn er drie verschillende teksten te zien en een groene knop. Het kind moet de juiste teksten naar de lege vakken slepen. Als de leerling denkt dat de teksten op de goede plek staan, klikt hij/zij op de groene knop.

Opdracht: 'Lees de teksten en zet ze bij de juiste plaatjes.'

Begrijpend lezen 4

Aanpak: ster - maan - raket

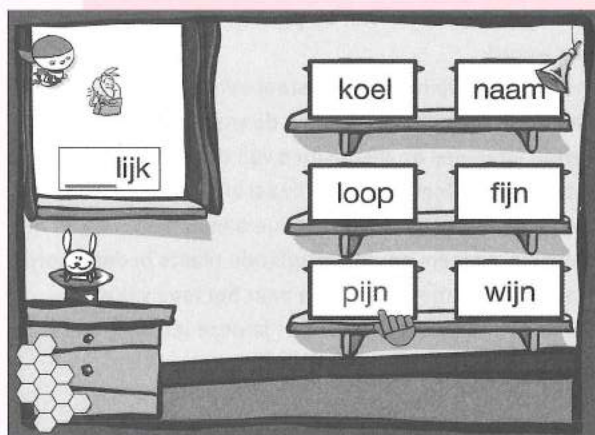
Doel: Op basis van woordenschat verschillende woorden bij het juiste plaatje zetten.

Presentatie: Het scherm is verdeeld in twee vlakken, met daarin een plaatje. Daarnaast staan er zes woorden en een groene knop op het scherm. De leerling moet de woorden één voor één naar het plaatje slepen dat met die woorden verband houdt. Als alle woorden in een vak zijn geplaatst, wordt de groene knop actief. Als de leerling hierop klikt, wordt het antwoord gecontroleerd.

Opdracht: 'Bij welk plaatje hoort het woord?'

Beschrijving van de oefeningen in het toetsblok van kern 10 t/m 12

Flitsletters correct en vlot

Aanpak: ster

Doel: Uit meerdere deelstructuren snel de juiste ontbrekende deelstructuur van een woord kiezen.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje met daarvoor een woord, waarin een aantal letters ontbreekt. Op die positie staat een liggend streepje. Verder zie je zes voorwerpen (bijv. hoeden). Nadat de opdracht is gegeven, gaan de voorwerpen voor de eerste keer 'open'. In elk voorwerp staan lettergrepen. De leerling moet de juiste lettergrepen aanklikken, voordat de voorwerpen voor de 2e keer dichtgaan.

Opdracht: 'Welke letters hoor je vooraan / in het midden / achteraan in het woord?'

Spellingwoorden

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Correct kunnen schrijven (intypen) van eenletter-grepige klankzuivere woorden in een zin.

Presentatie: Op het scherm staat een plaatje met daar-
onder een zin waarin één woord ontbreekt. Op de plaats
van dit ontbrekende woord staat een lege woordstrook.
Op de plek waar de eerste letter moet komen, staat een
gekleurd liggend streepje. Onder op het scherm staat
een toetsenbord, met alle letters van het alfabet. De
leerling moet de juiste letters van het woord aanklikken.
Opdracht: 'Maak het woord [...].'

Begrijpend lezen 1

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Het begrijpen van een zin of tekst bij een plaatje.
Presentatie: Op het scherm staat een plaatje, met daar-
onder een leeg tekstvak. Verder staan er op het scherm
vier zinnen of tekstjes. Eén van die zinnen of tekstjes
heeft betrekking op het plaatje. De leerling moet de
juiste zin of tekst naar het plaatje slepen.

Opdracht: 'Sleep de juiste tekst maar naar het plaatje.'

Begrijpend lezen 2

Aanpak: ster - maan - raket

Doel: Het op de juiste manier aanvullen van een zin,
zodat de betekenis past bij een gegeven plaatje.

Presentatie: Er staat een plaatje op het scherm met
daaronder een deel van een zin. Op de plaats van het
ontbrekende zinsdeel staat een leeg tekstvak. Hieronder
staan drie verschillende zinsdelen. De leerling moet het
juiste zinsdeel naar het lege tekstvak slepen.

Opdracht: 'Kies het deel dat in de zin hoort en sleep het
naar het lege vak.'

hoofdstuk

3

Het leerkrachtprogramma

Om de mogelijkheden van het computerprogramma optimaal te benutten, is het belangrijk dat u de werking van het leerkrachtprogramma (de ZSM) kent.

Hiermee kunt u tenslotte het oefentraject van de leerlingen volgen en sturen. Na het installeren van de Zwijsen Software Manager én de *Veilig leren lezen* cd-roms is het programma klaar voor gebruik.

Veilig leren lezen (2e maan versie) behoort tot de nieuwe generatie software van Zwijsen die gebruikmaakt van het overkoepelende leerkrachtprogramma de Zwijsen Software Manager. De eerste keer dat u een licentie afsluit voor software van Zwijsen waarbij gebruik wordt gemaakt van de ZSM, krijgt u dit programma op cd-rom meegestuurd. Mocht u de cd-rom niet kunnen vinden, dan kunt u het programma, plus handleiding, altijd downloaden (ca. 13 mb) vanaf de website www.zwijsen.nl/softwaremanager.

Tijdens de installatie van *Veilig leren lezen* wordt er een koppeling gelegd tussen het leerlingprogramma van *Veilig leren lezen* en de ZSM. Er wordt dan een zogenaamde plug-in geïnstalleerd. Deze plug-in voegt *Veilig leren lezen*-specifieke schermen toe aan de ZSM. Deze schermen en de navigatie tussen deze schermen worden in dit hoofdstuk behandeld.

We gaan ervan uit dat u de basishandelingen rond de ZSM reeds kent. Als dat niet zo is, is het raadzaam om eerst hoofdstuk 1 en 2 van de gebruikershandleiding van de ZSM door te nemen. Hierin staat stap voor stap beschreven welke handelingen u moet verrichten, voordat u met een specifiek programma kunt gaan werken. We nemen dus aan dat er (sub)groepen(en) met uw leerlingen zijn aangemaakt binnen de ZSM en dat u nu het hoofdscherm van de ZSM voor u heeft.

Om vervolgens met *Veilig leren lezen* aan de slag te kunnen, moet u eerst uw leerlingen toewijzen aan dit programma (zie paragraaf 2.8 Stap 7, gebruikershandleiding ZSM).

3,1 Instellingen

Als u de leerlingen aan *Veilig leren lezen* hebt toegewezen, kunt u per leerling of een aantal leerlingen tegelijk specifieke instellingen meegeven (zie paragraaf 2.9 Stap 8, gebruikershandleiding ZSM).

Selecteer in het hoofdscherm een leerling van een groep. Als u dan met de linkermuisknop dubbelklikt, verschijnt het tabblad *Eigenschappen [naam leerling]*. Klik op het tabblad *Veilig leren lezen*.

Op dit tabblad zijn de volgende gegevens opgenomen:

- Kern- en blokkeuze
- Aanpakadvies en -keuze
- Extra instellingen
- Verwijderen resultaten

Kern- en blokkeuze

Leerling werkt met ...

Bij het eerste hokje kunt u aangeven met welke kern de leerling gaat werken. Als u op de pijl klikt, verschijnt een overzicht met alle kernen. Klik op een kern om hem te selecteren.

Op dezelfde manier als bij de kern geeft u aan met welk blok de leerling gaat werken: blok 0 (dit verschijnt alleen als u kern 1 hebt geselecteerd), het oefenblok of het toetsblok.

Voor het juiste aanbod van oefeningen is het belangrijk

dat de leerlingen het toetsblok geheel doorlopen. Indien u de instelling *Toetsblok* wijzigt in *Oefenblok* terwijl de leerling het toetsblok nog niet geheel heeft afgerond, krijgt u om die reden deze waarschuwing:

Aanpakadvies en -keuze

Adviezen op basis van ...

Hier wordt aangegeven op basis van welke resultaten de aanpakadviezen zijn gegenereerd. Voor kern 1 zijn dat de controletaken van blok 0; voor de overige kernen zijn dat altijd de controletaken van het toetsblok van de voorgaande kern.

Advies en leerkrachtkeuze

In de kolom *Advies* wordt per vaardigheid aangegeven wat het aanpakadvies is voor de kern waarmee de leerling werkt. In de kolom *Leerkrachtkeuze* kunt u desgewenst de geadviseerde aanpak per vaardigheid wijzigen. Standaard is deze kolom ingesteld op *Volg advies*. Als u klikt op het rechterpijltje, verschijnt een lijstje met de drie verschillende aanpakken: *Ster*, *Maan*, *Raket*. Klik op de aanpak die u wilt selecteren.

Wij raden u sterk af het aanpakadvies voor een leerling te wijzigen als die leerling nog niet alle controletaken van het toetsblok heeft afgemaakt. Het aanpakadvies dat dan voor de volgende kern wordt gegenereerd, is onbetrouwbaar.

Extra instellingen

Leerling oefent met ...

Hier kunt u aangeven voor welke vaardigheden de leerling oefeningen moet krijgen in de betreffende kern. Deze instelling kan alleen worden aangepast voor het oefenblok.

Om een goed beeld te krijgen van de leesontwikkeling van de leerling is het belangrijk dat hij alle controletaken bij alle vaardigheden (*Lezen*, *Spellen*, *Begrijpend lezen*) uitvoert. Standaard zijn alle vaardigheden actief. Begrijpend lezen is overigens alleen een optie bij kern 7 t/m 12.

Bent u van mening dat een leerling oefeningen van slechts één bepaalde vaardigheid nodig heeft, dan klikt u het vinkje weg bij die vaardigheden, die *niet* geoefend hoeven te worden.

Leerling mag stoppen

Standaard is het programma zo ingesteld dat de leerling niet mag stoppen, omdat er dan een onvolledig beeld zou ontstaan van zijn of haar mogelijkheden. Wilt u dat de leerling wel zelf op ieder gewenst moment in het programma kan stoppen, dan klikt u in het hokje voor de instelling *Leerling mag stoppen*.

Als u de standaardinstelling niet wijzigt, maar u het leerlingprogramma toch wilt onderbreken, dient u zelf de toetscombinatie Ctrl_S in te drukken. Alleen de resultaten van oefeningen die de leerling tot dan toe geheel heeft gemaakt, worden opgeslagen. Het programma keert dan terug naar het leerlingmenu waarin de volgende leerling zijn naam kan kiezen en kan beginnen met het programma.

Lengte van een oefensessie

Standaard is de sessietijd voor het oefenblok ingesteld op 20 minuten. Een leerling heeft twaalf minuten voor iedere oefening. Drie minuten vóór de ingestelde sessietijd kan geen oefening meer worden gestart. Een sessie kan dus maximaal acht minuten langer duren dan is ingesteld.

U kunt de sessietijd desgewenst aanpassen door op de pijl te klikken en een andere tijdsduur te selecteren. Het is ook mogelijk om nieuwe waarden aan de lijst toe te voegen. Plaats dan de muisaanwijzer in het veld voor de pijl en typ de gewenste tijd in minuten in. De sessietijd voor het toetsblok is standaard ingesteld op 'n.v.t.'.

Herstel standaard-instellingen

Wanneer u één of meer van de standaardinstellingen wijzigt, dan wordt de instelling *Herstel standaard-instellingen* actief. Klik in het hokje voor deze instelling om de standaard-instellingen van het programma in één keer te herstellen.

Verwijderen van resultaten

Het kan voorkomen dat u resultaten van een of meer leerlingen wilt verwijderen. Volg dan deze stappen:

- Selecteer de betreffende leerling(en). Om meerdere leerlingen tegelijk te kunnen selecteren, houdt u de Shift- of Control-toets ingedrukt en klikt u met uw muis op de volgende leerling(en);
- Klik in de werkbalk op de knop *Eigenschappen*;
- Open het tabblad *Veilig leren lezen*;
- Voer een ruime periode in waarmee zeker alle gegevens zullen verdwijnen;
- Klik op *Verwijderen* en bevestig uw keuze.

Let op: alleen *resultaten* worden verwijderd. Het laatste advies wordt niet verwijderd. Op het tabblad *Veilig leren lezen* kunt u desgewenst aanpakadviezen wijzigen. Bedenk u dat het verwijderen van gegevens de voortgangsrapportages beïnvloedt. Verwijderde gegevens worden niet langer in de voortgangsrapporten meegenomen. Om een overzicht van de ontwikkeling van de leesen spelvaardigheden mogelijk te maken, raden wij u aan de resultaten niet te snel te verwijderen.

Op het tabblad *Eigenschappen* kunnen ook opmerkingen verschijnen als een leerling extreem hoog of extreem laag scoort op bepaalde controletaken.

3.2 Leerlingresultaten

In het leerkrachtprogramma kan een aantal overzichten worden opgeroepen, waarmee u de verrichtingen van de leerlingen kunt volgen. Deze overzichten zijn te verdelen in groepsoverzichten en individuele overzichten.

Sessieoverzicht

Zo vraagt u een sessieoverzicht op van een hele groep:

- Selecteer eerst de gewenste groep;
- Klik in de werkbalk op deze knop:

- In het venster *Software* krijgt u een tabblad met het sessieoverzicht te zien. Als dit niet het geval is, klik dan in het tabblad op de knop *Toon*;
- Selecteer eventueel de periode waarover u het sessieoverzicht wilt en het programma.
- Klik vervolgens op *Toon*. Het sessieoverzicht toont dan welke leerlingen wanneer en hoe lang met de geselecteerde

teerde programma's hebben gewerkt.
Eventueel zijn daar ook opmerkingen te vinden, die automatisch door de computer worden gegenereerd.

Software Sluiten

Programma's | Afreepijsten | Sessies Groep 3

Sessieoverzicht van Groep 3

Periode van: 25-2-2004 t/m: 26-2-2004 Veilig leren lezen Toon Help

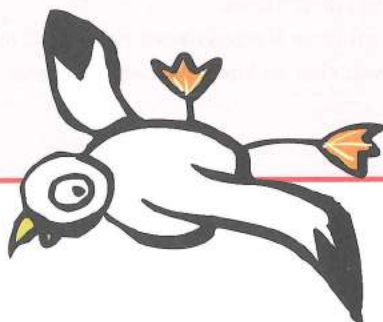
Leerling	Datum	Programma	Bestede tijd	Opmerking
Jochiem de Jong	2004-02-26	Veilig leren lezen Kern 2 Toetsblok	15:35 min	Kern afgerond
Frank Bui	2004-02-26	Veilig leren lezen Kern 2 Oefenblok	5:52 min	
Loek Buijsman	2004-02-26	Veilig leren lezen Kern 2 Oefenblok	0 min	
Hilde Hof	2004-02-26	Veilig leren lezen Kern 2 Oefenblok	5:04 min	
Barend van Vught	2004-02-26	Veilig leren lezen Kern 2 Toetsblok	24:44 min	Kern afgerond
Daphne Mohuize	2004-02-26	Veilig leren lezen Kern 1 Blok 0	10:21 min	Blok 0 afgerond
Sjo Keijers	2004-02-26	Veilig leren lezen Kern 2 Toetsblok	25:47 min	
Chris Broekhof	2004-02-26	Veilig leren lezen Kern 2 Oefenblok	21:38 min	
Remo de Jong	2004-02-25	Veilig leren lezen Kern 2 Oefenblok	16:01 min	
Matijn Boots	2004-02-25	Veilig leren lezen Kern 2 Oefenblok	14:31 min	
Chris Broekhof	2004-02-25	Veilig leren lezen Kern 2 Oefenblok	16:18 min	

Sessieoverzicht van groep 3.

Bovenstaand sessieoverzicht laat de volgende gegevens zien:

- De naam van de leerling (op alfabetische volgorde).
- De datum waarop de sessie heeft plaatsgevonden.
- De naam van het programma. (In dit geval *Veilig leren lezen*, maar dat kan ieder programma zijn dat aan de ZSM gekoppeld is.)
- De kern waarmee de leerling geoefend heeft. (Alleen bij *Veilig leren lezen*.)
- Het onderdeel dat de leerling gemaakt heeft: blok 0, oefenblok, toetsblok. (Alleen bij *Veilig leren lezen*.)
- De duur van de betreffende sessie: de bestede duur wordt berekend vanaf het moment dat de leerling inlogt op een programma tot het moment dat de leerling ermee stopt.
- Eventuele opmerkingen.

Tip: U kunt de volgorde eventueel wijzigen door een andere kolom te selecteren, bijvoorbeeld de kolom 'Datum'. De leerlingen staan nog wel op alfabetische volgorde, maar per leerling komen alle sessies op datum onder elkaar te staan.

Sessieresultaten per leerling

Klikt u vanuit het sessieoverzicht op een leerlingssessie, dan komt u in het scherm *Sessieresultaten leerling X*. Dit scherm toont de resultaten die de leerling in die betreffende sessie heeft behaald.

In de titelbalk staat de naam van het programma en de naam van de leerling. Daaronder wordt de datum vermeld waarop de sessie is uitgevoerd en de bestede tijd in minuten en seconden. Daaronder staan de leerlingeigenschappen die op het moment dat het overzicht is gemaakt van toepassing zijn: de kern waartoe de taken behoren, de blokkeuze (blok 0, oefenblok of toetsblok) en het soort vaardigheden (technisch lezen, spelling, begrijpend lezen). Direct boven het overzicht staan de instellingen die gelden voor die betreffende sessie. Ook wordt de tijdslimiet weergegeven.

Nadat het kind het toetsblok heeft gemaakt, wordt boven de tabel een aanpakadvies gegenereerd voor de betreffende onderdelen in het oefenblok van de volgende kern.

Software Sluiten

Programma's | Afreepijsten | Sessies Groep 3 | Sessieresultaten Barend van Vught

Sessieresultaten-Veilig leren lezen-Barend van Vught

Datum: 26-02-2004
Bestede tijd: 24:44 minuten
Huidige leerlingeigenschappen: Kern 2, Toetsblok, Alle vaardigheden
Werkt met: Kern 2, Toetsblok, Alle vaardigheden
Tijdslimiet: n.v.t.
Instellingen voor deze sessie: Kern 2, Toetsblok Help

Aanpakadvies na dit toetsblok:
Lezen: Maan
Spelling: Raket
Begrijpend lezen: Raket

Instap	Vaardigheid	Oefening	Aanpak	Opdrachten	Tijd
Controletoets	Lezen	Grafiekkenis	Raket	58	5:18
Controletoets	Lezen	Flitswoorden	Raket	75	2:44
Controletoets	Spelling	Foneemkenis	Maan	92	5:51
Controletoets	Spelling	Spellingwoorden	Maan	100	5:29
Controletoets	Begrijpend lezen	Begrijpend lezen	Maan	100	5:54

Sessieoverzicht van individuele leerling.

In de tabel van bovenstaand sessieoverzicht, vindt u achtereenvolgens:

- De instapkeuze;
- De vaardigheid waartoe de oefeningen behoren;
- De naam van de oefening of controletoets;
- De aanpak (het niveau) waarmee de oefening of controletoets is uitgevoerd: ster, maan of raket;
- Het percentage opdrachten van het oefenblok dat is uitgevoerd, of het resultaat dat bij het toetsblok is behaald;
- De tijd die de leerling nodig heeft gehad om de oefening of controletoets te maken.

De eerst gemaakte oefening staat bovenaan. Als het resultatenoverzicht te lang wordt, verschijnt er vanzelf een schuifbalk.

Of de percentages in de kolom *Opdrachten* betrekking hebben op het oefenblok of het toetsblok is af te leiden uit de kolom *Instap* en de kleur van de balk.

De kleuren van de scorebalken hebben de volgende betekenis:

Rood: Score is onvoldoende (kleur is voorbehouden aan het toetsblok en blok o).

Geel: Score is twijfelachtig (kleur is voorbehouden aan het toetsblok en blok o).

Groen: Score is goed (kleur is voorbehouden aan het toetsblok en blok o).

Grijs: Oefening of controletaak is niet aangeboden aan de betreffende leerling.

Lichtblauw: Oefening of controletaak is nog niet gemaakt.

Donkerblauw: Leerling heeft [x]% van de oefeningen uitgevoerd (deze kleur is voorbehouden aan het oefenblok).

De kolom *Opdrachten* visualiseert dus de hoeveelheid oefeningen die de leerling in het oefenblok heeft afgerond. Door echter met de muis boven een cel te gaan staan, verschijnt ook het percentage opdrachten dat is uitgevoerd. Voor blok o en het toetsblok wordt het percentage juist uitgevoerde opdrachten direct weergegeven. Overigens wordt de berekening van de score in het toetsblok alleen gebaseerd op het antwoord dat het kind bij de eerste poging geeft.

Deze weergave van de score zegt nog niets over de te volgen leerlijn. Hiervoor kijkt het programma namelijk naar de score over meer dan één oefening.

U moet dus voorzichtig zijn met het trekken van conclusies uit de resultaten van één sessie. Het kan bijvoorbeeld gebeuren dat een leerling erg veel tijd nodig heeft gehad om een oefening te maken, omdat hij tijdens die oefening werd gestoord.

Voortgangsrapporten

Het voortgangsrapport geeft de voortgang aan van alle leerlingen uit de geselecteerde groep of van één specifieke leerling, op de kernen waar ze op dat moment mee werken.

Voortgangsrapport op groepsniveau

Een voortgangsrapport op groepsniveau over meerdere kernen kan worden opgeroepen vanuit het hoofdscherm door eerst een groep of meerdere leerlingen tegelijk te selecteren. Vervolgens klikt u op het tabblad *Programma's* en op *Veilig leren lezen* en tot slot op de knop *Voortgangsrapport*:

U krijgt dan een voortgangsrapport op groepsniveau, dat uitsluitend gebaseerd is op de resultaten die zijn behaald op de controletaken van de toetsblokken (inclusief blok o).

Software: Voortgang Groep 3

Datum: 26-02-2004

Kern: 1 t/m 6 Vaardigheid: alle Toon Help

Leerlingen	Blok O	Kern 1			Auditiële synthese	Kern 2			Kern 3	
		Lezen	Spelling	Begrijp. lezen		Lezen	Spelling	Begrijp. lezen	Lezen	Spelling
Barend van Voort	Maan	70	76	42		79	54	64	67	96
Chris Broekhof	Maan	74	86	66		96	64	94		
Daemar Engels	Raket	100	82	70		100	100	82		
Dachne Molhuize	Maan	78	87	70		88	92	78		
Ellen Maassen	Ster	42	58		54	50	71			
Ethier Goossens	Raket	100	94	100		80	92	100		
Evi van Maarseveen	Maan	63	76	63		63	92	96		
Frank Bri	Maan	61	94	79		83	75	79		
Jochen de Jong	Maan	61	63	70		92	94	76		
Loek Buijsman	Raket	100	86	100		100	71	36		
Melvin Boots	Maan	70	74	66		84	92	74		
Stefan ter Horst	Ster	62	63		70	66	45			
Ramp de Jong	Maan	87	81	63		92	74	100		

Voortgangsrapport van een groep.

In de titelbalk staat de naam van het programma en de groep. Daaronder staat de datum waarop het rapport is gemaakt.

Om een voortgangsrapport per groep te maken, dient u zowel de betreffende kernen als de beoogde vaardigheden aan te geven. U kunt deze selecteren door op het rechterpijlte te klikken. Door op de knop *Toon* te klikken, wordt het gevraagde overzicht samengesteld.

In het scherm op pagina 51 worden de resultaten van de eerste zes kernen getoond. Resultaten die niet op het scherm passen, kunnen met een schuifbalk zichtbaar gemaakt worden.

Dit rapport geeft voor kern 1 en 2 de resultaten weer voor technisch lezen, spelling en begrijpend lezen. Bovendien wordt onder kern 1 bij blok o aangegeven welke aanpak de leerling in kern 1 heeft gevolgd, gezien de resultaten op de controletaken van blok o. Bij kinderen die de ster-aanpak volgen, staat in de eerste kolom onder kern 2 aangegeven wat de resultaten zijn op de controletaak auditieve synthese.

Tip: Als u met de muis op een cel met resultaten gaat staan, wordt in een kadertje aangegeven met welke aanpak de oefeningen zijn gemaakt (ster, maan of raket). Indien de sessies gespeeld zijn op verschillend niveau doordat u het niveau tussentijds hebt aangepast, staat in het kadertje: 'Aanpak oefeningen tussentijds gewijzigd'.

Ordenen van leerlingen op resultaten

In het voortgangsrapport zijn de namen van de leerlingen alfabetisch geordend. Die rangorde is standaard. Het is echter ook mogelijk de leerlingen te ordenen op basis van hun prestaties. Via een klik op de kolomknop (let op: naast de tekst) worden de leerlingen in volgorde geplaatst op hun prestaties op de geselecteerde vaardigheid: rood, geel, groen, grijs, lichtblauw. Door nogmaals op de kolomknop te klikken, wordt deze volgorde omgedraaid. Door op de kop van de kolom *Leerlingen* te klikken, worden de namen weer in alfabetische volgorde geplaatst.

Vanuit dit voortgangsrapport per groep zijn er twee ingangen tot een gedetailleerder scherm:

- een groepsoverzicht per onderdeel;
- een voortgangsrapport per leerling.

Voortgangsrapport per onderdeel van één kern

Door in het voortgangsrapport per groep op het woord in de kolom van de vaardigheid te klikken, komt u in het scherm van dat specifieke onderdeel. Dit voortgangsrapport geeft een overzicht van het aantal uitgevoerde opdrachten van het *oefenblok*, samen met de scores op de controletaken van het *toetsblok*. U zult dit vooral gebruiken aan het einde van een kern, omdat het een goed totaaloverzicht geeft.

Software						
Programma's Afroeplijsten Voortgang Groep 3 Voortgang Groep 3 op onderdeel						
Voortgangsrapport - Veilig leren lezen - Groep 3						
Datum: 02-03-2004 Kern: 2 Voortgang op: Lezen Toon Help						
Leerlingen	Aanpak	Oefenblok			Toetsblok	
		Instapkeuze 1	Instapkeuze 3	Instapkeuze 5	Grafiekkennis	Filtswaarden
Barend van Vught	Raket				75	83
Chris Broekhof	Maan				100	92
Dagmar Engelke	Raket				100	100
Daphne Molhuize	Maan				100	75
Elles Maassen	Ster				42	58
Esther Goossens	Raket				67	92
Evi van Maarseeve	Ster				50	75
Frank Brill	Maan				75	92
Jochem de Jong	Maan				100	83
Loek Buijsman	Raket				100	67
Melvin Boots	Maan				75	92
Stefan ter Horst	Ster				75	58
Remo de Jong	Maan				100	83

Voortgangsrapport per onderdeel van een kern.

In bovenstaand scherm vindt u de datum waarop de rapportage is gemaakt, de kern en het betreffende onderdeel. Door middel van de rechterpijltjes kunt u de kern en het gewenste onderdeel wijzigen. Met een klik op *Toon* wordt uw keuze uitgevoerd.

Het scherm geeft de resultaten weer. *Oefenblok* laat het percentage zien van de oefeningen die gemaakt zijn (donkerblauw) en *Toetsblok* de scores op de controletaken in percentages en kleuraanduiding (*groen* = goed, *geel* = twijfelachtig, *rood* = onvoldoende, *grijs* = niet van toepassing en *lichtblauw* = nog niet gemaakt).

U kunt de leerlingen op verschillende manieren ordenen. Dit is mogelijk bij de kolommen *Leerlingen*, *Aanpak* en de kolommen onder het oefenblok en het toetsblok. Klik eerst op de kolomknop om de betreffende kolom te selecteren. Door nogmaals te klikken, wordt de volgorde omgedraaid. Op deze manier zijn de uitschieters heel gemakkelijk te signaleren.

Rapporten van één leerling

De groepsrapporten geven over de meeste leerlingen al ruim voldoende informatie. Maar bij een aantal leerlingen is het gewenst hun ontwikkeling wat nauwkeuriger in kaart te brengen. Daartoe kunnen in het leerkachtprogramma twee soorten overzichten worden opgeroepen:

- het voortgangsrapport van de kernen 1 t/m 6 (of 7 t/m 12) van één leerling;
- het gedetailleerde sessierapport van één leerling bij één kern.

Voortgangsrapport van één leerling

Een voortgangsrapport per leerling kan worden opgeroepen door te klikken op de naam van een leerling in het voortgangsrapport voor een groep. Hetzelfde rapport kan worden opgeroepen door in het hoofdscherm een leerling te selecteren die bij *Programma, Veilig leren lezen* heeft staan en vervolgens onder de knop *Resultaten* de optie *Voortgangsrapport* aan te klikken.

Kern	Blok 0	Auditieve synthese	Lezen		Spelling		Begrijpend lezen	
			Oefenblok	Toetsblok	Oefenblok	Toetsblok	Oefenblok	Toetsblok
Kern 1	Ster			50		58		
Kern 2		42		50		45		
Kern 3				67		58		
Kern 4				81		54		
Kern 5				83		67		75
Kern 6				92		83		83

Voortgangsrapport van een individuele leerling.

In de tabellen van een voortgangsrapport per leerling zijn gegevens opgenomen van zowel het oefenblok als de controletaken in het toetsblok. Deze combinatie is belangrijk. Als een leerling maar weinig oefeningen heeft gemaakt, is een lage score op de controletaken minder verontrustend dan wanneer de leerling alle oefeningen heeft doorlopen. Mogelijk moeten aan een leerling die maar weinig oefeningen heeft gemaakt meer oefenbeurten worden gegeven.

Als u een leerling één bepaalde vaardigheid wilt laten oefenen, dan kunt u tabel A op pagina 19 van deze handleiding raadplegen om te zien bij welke instapkeuze die vaardigheid aan bod komt.

Het scherm hiernaast laat de resultaten zien van Elles bij kern 1 t/m 6. Met behulp van het venstertje *Voortgang op kern* kunt u aangeven van welke kernen u het overzicht wilt opvragen. Klik op *Toon* om het gewenste overzicht te laten verschijnen.

In de eerste kolom staan de kernen aangegeven. Bij kern 1 staat vermeld welke aanpak de leerling op basis van blok 0 heeft gevolgd in kern 1 en bij kern 2 staat aangegeven wat de score op de controletaak *Auditieve synthese* is. Dat geldt echter alleen voor leerlingen die de ster-aanpak kregen toegewezen in blok 0. De gegevens onder *Lezen*, *Spelling* en *Begrijpend lezen* zijn onderverdeeld in twee kolommen. De linkerkolom geeft het percentage oefeningen aan dat gemaakt is in het oefenblok (in het scherm donkerblauw) en de rechterkolom de resultaten op de controletaken in het toetsblok. De getallen in de cellen van de rechter kolom geven de percentages goed gemaakte opdrachten weer en de kleuren laten zien of de score goed (groen), twijfelachtig (geel) of onvoldoende (rood) is.

Grijze cellen geven aan dat de controletaak niet van toepassing is voor die leerling. Reden daarvoor zal zijn dat de betreffende controletaak niet wordt aangeboden bij de aanpak die voor die leerling geldt.

Let op: De controletaken (blok 0 en toetsblok) worden per kern maar één keer gemaakt. Als u in de ZSM aangeeft dat een leerling dezelfde taak een tweede keer moet maken, verschijnt de melding: 'Deze leerling heeft de controletaken in dit toetsblok al eens gemaakt. Indien u ervoor kiest deze taken opnieuw te laten maken, worden de eerdere resultaten op dit toetsblok verwijderd.' Door een klik op *OK* worden de eerdere resultaten verwijderd. U kunt uw opdracht echter ook annuleren.

Sessierapport van één leerling bij één kern

Een sessierapport van een individuele leerling bij één kern is op te vragen door in het voorgaande scherm (zie pag. 53) te klikken op de betreffende kern. Dan worden alle resultaten op één kern getoond, zowel voor het oefenblok als voor het toetsblok. Om een goed beeld te krijgen van de leesontwikkeling van een leerling is de combinatie van deze twee soorten gegevens noodzakelijk.

Dit sessierapport zult u vooral raadplegen als u vragen hebt omtrent de voortgang van een bepaalde leerling. Deze vragen kunnen bijvoorbeeld ontstaan op grond van gegevens uit de groepsoverzichten, maar het kan ook zijn dat u over andere gegevens beschikt die aanleiding geven tot nader onderzoek.

Onder de titelbalk is aangegeven voor welke kern de resultaten gelden. Daaronder staat wat de kortste en de langste tijd is geweest die aan een sessie is besteed. Rechts bovenaan staat, indien mogelijk, vermeld welke aanpak voor de volgende kern wordt geadviseerd voor de vaardigheden lezen, spelling en begrijpend lezen.

Software

Programma's | Afroeplijsten | Voortgang Groep 3 | Voortgang Loek Buijsman | Sessies Loek Buijsman kern 3 | Sluiten

Sessieresultaten: Veilig leren lezen: Loek Buijsman

Resultaten op kern: 3

Bestede tijd per sessie: 12:34 minuten tot 15:38 minuten

Huidige leerlingeigenschappen:

Werk met: kern 3 - Toetsblok: Alle vaardigheden

Tijdslimiet: n.v.t.

Aanpakadvies na dit toetsblok:

Lezen: Steer

Spelling: Raket

Begrijpend lezen: Raket

Help

Datum	Instap	Vaardigheid	Oefening	Aanpak	Opdrachten	Tijd
27-02-2004	Keuze 1	Lezen	Synthesewoorden	Maan		5:28
27-02-2004	Keuze 1	Lezen	Rijtjes	Maan		4:17
27-02-2004	Keuze 1	Begrijpend lezen	Begrijpend lezen	Maan		2:22
27-02-2004	Keuze 2	Spelling	Spellingwoorden	Raket		3:39
27-02-2004	Keuze 2	Begrijpend lezen	Begrijpend lezen	Raket		5:56
01-03-2004	Keuze 5	Lezen	Synthesewoorden	Maan		4:46
01-03-2004	Keuze 5	Lezen	Rijtjes	Maan		4:51
01-03-2004	Keuze 5	Begrijpend lezen	Begrijpend lezen	Maan		3:36
01-03-2004	Keuze 6	Spelling	Spellingwoorden	Raket		3:20
01-03-2004	Keuze 6	Begrijpend lezen	Begrijpend lezen	Raket		5:48
08-03-2004	Controletaak	Lezen	Grafeemkennis	Maan	58	4:56
08-03-2004	Controletaak	Lezen	Fitteswoorden	Maan	67	5:01
08-03-2004	Controletaak	Spelling	Foneemkennis	Raket	83	5:32
08-03-2004	Controletaak	Spelling	Spellingwoorden	Raket	100	2:39

Sessierapport per kern van een individuele leerling.

In dit scherm zijn niet alleen de oefeningen in het oefenblok opgenomen, maar ook de controletaken (toetsen). In de kolom *Instap* is vermeld of de resultaten betrekking hebben op het toetsblok of op een instapkeuze in het oefenblok. De twee kolommen daarnaast geven respectievelijk de vaardigheden en de naam van de oefeningen weer. In de kolom *Aanpak* kunt u zien op welk niveau de verschillende oefeningen zijn gemaakt. De kleuren hebben dezelfde betekenis als bij de andere overzichten. De tijd die aan elke oefening of toets is besteed, staat in de laatste kolom.

3.3 Praktijkvoorbeeld

Carla is leerkracht van een combinatieklas groep 3-4/ leerjaar 1/2. In groep 3/leerjaar 1 zitten 9 leerlingen en in groep 4/leerjaar 2 zijn er dat 11. Het computerprogramma *Veilig leren lezen* is heel geschikt om de kinderen van groep 3/leerjaar 1 effectief zelfstandig te laten werken. Daarom maakt Carla al vanaf kern 1 gebruik van dit programma. Deze kinderen hebben in groep 2/kleuterklas 3 al gewerkt met *Schatkist*, zodat zij vertrouwd zijn met de computer en ook al spelletjes gespeeld hebben die stimulerend zijn voor de ontwikkeling van beginnende geletterdheid. Van de leerkracht van groep 2/kleuterklas 3 heeft zij ook gegevens ontvangen over de taalontwikkeling van haar nieuwe groep 3/leerjaar 1.

Het computerprogramma *Veilig leren lezen* biedt de mogelijkheid om nadere gegevens te verzamelen over de beginsituatie van deze leerlingen. In kern 1 is namelijk een blok 0 opgenomen met controletaken die betrekking hebben op de kennis van grafemen, auditieve synthese en het zelfstandig kunnen lezen van eenvoudige klankzuivere woorden (synthesewoorden).

De controletaak *Grafeemkennis a* (1-3) bevat 18 letters die geleerd worden in de eerste drie kernen en *Grafeemkennis b* (4-6) 16 letters die in de kernen 4 t/m 6 worden behandeld. De controletaak *Synthesewoorden a* (1-3) bestaat uit woorden, samengesteld uit de grafemen van kern 1 t/m 3 en de controletaak *Synthesewoorden b* (4-6) bevat woorden met alle grafemen.

Blok 0 is zo samengesteld, dat verschillen in de leesontwikkeling van de kinderen zo duidelijk mogelijk in kaart wordt gebracht. Het is *geen* beheersingstoets, omdat deze opgaven aan het begin van het schooljaar nog niet beheerst hoeven te worden. Zodra een kind veel opgaven fout maakt, wordt de controletaak afgebroken. Maar als kinderen de opgaven wel beheersen, komen alle opgaven aan bod. Daardoor worden de verschillen tussen de kinderen duidelijk en biedt het computerprogramma die oefeningen aan, die passen bij het ontwikkelingsniveau van het kind. Er worden drie niveaus onderscheiden: de ster-aanpak, de maan-aanpak en de raket-aanpak.

Software					
Programma's Afroeplijsten Voortgang Groep 3 Voortgang Groep 3 op blok 0					
Voortgangsrapport - veilig leren lezen - Groep 3					
Datum: 03-03-2004 Kern: 1 Voortgang op: blok 0 Toon Help					
Leerlingen	Blok 0				
	Grafeemkennis a	Auditieve synthese	Synthesewoorden a	Grafeemkennis b	Synthesewoorden b
Barend van Vught	33	70			
Chris Broekhof	58	68			
Daphne Molhuize	100		100	92	100
Elles Maassen	28	42			
Frank Bril	100	100	94	70	
Jochem de Jong	68	74			
Loek Buljman	100		100	100	100
Melvin Boots	84	74	62		
Stefan ter Horst	54	62			

Voortgangsrapport van groep 3 op blok 0.

Bovenstaand voortgangsrapport van Carla's groep 3 laat zien dat er duidelijke verschillen bestaan tussen de leerlingen. De groene kleur geeft aan dat de score voldoende tot goed is, de gele kleur betekent dat de beheersing twijfelachtig is en de rode kleur wil zeggen dat de betreffende (deel)vaardigheid nog onvoldoende wordt beheerst. De cijfers in de cellen geven het percentage goede antwoorden aan. De grijze cellen laten zien dat de betreffende controletaken niet zijn afgenomen, omdat de scores op *Grafeemkennis a* (1-3) en/of *Auditieve synthese* niet het vereiste beheersingsniveau haalden.

Op basis van deze gegevens geeft de computer aan dat Barend, Frank, Jochem en Melvin bij de eerste kern de maan-aanpak volgen; Chris, Elles en Stefan de ster-aanpak; Daphne en Loek de raket-aanpak. Bovendien geeft de computer de melding dat Loek mogelijk in aanmerking komt om buiten het programma met de zon-materialen te werken, als bij nader onderzoek met de DrieMinutenToets en/of de AVI-toetskaarten blijkt dat hij aan de gestelde criteria voldoet.

Deze melding verschijnt overigens niet in dit scherm, maar bij het tabblad *Eigenschappen* van de leerling. De getoonde gegevens moeten met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. Het is een momentopname en er kunnen toevallige factoren zijn die de resultaten beïnvloed hebben. Carla dient deze gegevens te vergelijken met de informatie die ze heeft ontvangen van de leerkracht van de vorige groep en haar eigen observaties. Bij duidelijke afwijkingen zou ze moeten nagaan wat daarvan de oorzaak kan zijn. Omdat aan het einde van kern 1 een nieuwe controle plaatsvindt, zal blijken of correcties op de geadviseerde aanpak gewenst zijn. De verzamelde informatie van de controletaken kan Carla onmiddellijk gebruiken bij haar instructie en begeleidde verwerking tijdens de lessen. De koppeling van grafemen aan fonemen, oefening van de auditieve synthese en de auditieve analyse (het alzijdig structureren van woorden) komen in de eerste kern veelvuldig aan bod. Kinderen die op dat terrein zwak scoren, behoren extra aandacht te krijgen. Hoe eerder dit gebeurt, des te groter is de kans op succes. Aan het einde van kern 1 heeft Carla de mogelijkheid om groepsoverzichten op te vragen: één voor lezen en één voor spelling. Het overzicht voor lezen laat de volgende resultaten zien.

Software

Programma's | Afroeplijsten | Voortgang Groep 3 | Voortgang Groep 3 op onderdeel

Voortgangsrapport - Veilig leren lezen - Groep 3

Datum: 02-03-2004 Kern: 1 Voortgang op: Lezen Toon Help

Leerlingen	Aanpak	Oefenblok			Toetsblok	
		Instapkeuze 1	Instapkeuze 2	Instapkeuze 3	Grafieemkennis	Flikswoorden
Barend van Vught	Raket				100	83
Chris Broekhof	Ster				42	67
Daphne Molhuize	Raket				100	75
Elles Maassen	Ster				42	58
Frank Bril	Maan				75	92
Jochem de Jong	Maan				75	83
Loek Buijsman	Raket				100	67
Melvin Boots	Maan				75	92
Stefan ter Horst	Ster				34	68

Voortgangsrapport van groep 3 op vaardigheid lezen in kern 1.

Kern 1 heeft maar drie instapkeuzes, gekoppeld aan de structureerwoorden *aan*, *pen* en *en*. De blauwe kolommen geven aan hoeveel oefeningen een leerling gemaakt heeft.

Het tempo loopt namelijk uiteen. Bovendien kan een leerling afwezig zijn geweest, waardoor er minder oefeningen gemaakt zijn. Barend en Elles hebben alle oefeningen gemaakt. De oefeningen die Barend heeft gemaakt, liggen echter op een hoger niveau dan die van Elles. Het is niet zo verwonderlijk dat leerlingen met de ster-aanpak ook trager zijn.

De kolommen van het toetsblok laten zien, dat de kinderen met de ster-aanpak ook lagere scores behalen. Deze resultaten bevestigen die van blok o. Dit is min of meer in overeenstemming met Carla's observatiegegevens tijdens de lessen. Het is duidelijk dat een drietal leerlingen buiten het computerprogramma extra begeleiding en oefentijd nodig heeft. Om de oefentijd van deze kinderen uit te breiden, kan Carla hen bovendien via de afroeplijst meer beurten geven met het computerprogramma. Het overzicht van de vaardigheid spelling levert een soortgelijk beeld op. Als kern 2 is afgerond, maken de leerlingen allemaal de controletaken van het toetsblok. Om een totaalbeeld te krijgen maakte Carla onderstaand voortgangsrapport.

Software

Programma's | Afroeplijsten | Voortgang Groep 3

Voortgangsrapport - Veilig leren lezen - Groep 3

Datum: 26-02-2004 Kern: 1 t/m 6 Vaardigheid: alle Toon Help

Leerlingen	Blok	Kern 1			Auditieve synthese	Kern 2		
		Lezen	Spelling	Begrii. lezen		Lezen	Spelling	Begrii. lezen
Barend van Vught	Raket	92	76	75		79	83	67
Chris Broekhof	Ster	55	50			66	64	
Daphne Molhuize	Raket	88	87	100		88	92	75
Elles Maassen	Ster	50	58		54	50	45	
Frank Bril	Maan	84	94	75		83	75	75
Jochem de Jong	Maan	79	63	66		92	94	75
Loek Buijsman	Raket	84	86	100		100	71	83
Melvin Boots	Maan	84	74	66		84	92	75
Stefan ter Horst	Ster	46	63		70	66	45	

Voortgangsrapport van groep 3 op alle onderdelen van kern 1 t/m 6.

Bij de interpretatie van bovenstaande gegevens moet zij rekening houden met het feit dat de meeste controletaken slechts uit 12 opdrachten bestaan. Wel is het zo dat lezen en spelling in kern 1 t/m 6 elk twee controletaken hebben; in totaal dus 24 opdrachten per vaardigheid.

Maar er kunnen altijd toevalsfactoren zijn waardoor aan een leerling ten onrechte de waardering 'twijfelachtig' wordt toegekend. Daarom zijn overzichten over een langere periode wenselijk. De invloed van het toeval is dan aanzienlijk kleiner.

Het voortgangsrapport van groep 3 op alle onderdelen (scherm op pagina 56) laat bij Chris een geleidelijke stijging zien. De extra aandacht die hij kreeg, blijkt effect te hebben. Dat is niet het geval bij Elles. Voor haar wordt een handelingsplan opgesteld, waarbij veel aandacht wordt geschonken aan de auditieve synthese en de auditieve analyse. Tijdens de lessen viel namelijk op dat deze twee deelvaardigheden zich bij Elles maar moeizaam ontwikkelden. Aan het einde van kern 3 maakte Carla een sessieoverzicht van Elles, om beter te kunnen zien hoe de stand van zaken was.

Software

Programma's | Afroelijken | Voortgang Groep 3 | Voortgang Elles Maassen | Sessies Elles Maassen kern 3 | Sluiten

Sessieresultaten - Veilig leren lezen - Elles Maassen

Resultaten op kern: 3
Bestede tijd per sessie: 12:34 minuten tot 15:38 minuten
Huidige leerlingeigenschappen:
Werk met: Kern 3 Toetsblok, Alle vaardigheden
Tijdslimiet: n.v.t.

Aanpakadvies na dit toetsblok:
Lezen: Ster
Spelling: Ster
Begrijpend lezen: n.v.t.

Datum	Instap	Vaardigheid	Oefening	Aanpak	Opdrachten	Tijd
20-02-2004	Keuze 1	Lezen	Grafeemkennis	Ster		3:20
20-02-2004	Keuze 1	Lezen	Synthesewoorden	Ster		6:28
20-02-2004	Keuze 1	Lezen	Rijttjes	Ster		6:51
23-02-2004	Keuze 2	Spelling	Auditieve analyse	Ster		3:39
23-02-2004	Keuze 2	Spelling	Foneemkennis	Ster		3:39
27-02-2004	Keuze 3	Lezen	Grafeemkennis	Ster		4:16
27-02-2004	Keuze 3	Lezen	Synthesewoorden	Ster		6:19
27-02-2004	Keuze 3	Lezen	Rijttjes	Ster		6:20
08-03-2004	Controletaak	Lezen	Grafeemkennis	Ster	67	4:56
08-03-2004	Controletaak	Lezen	Flitswoorden	Ster	67	6:46
08-03-2004	Controletaak	Spelling	Foneemkennis	Ster	83	5:32
08-03-2004	Controletaak	Spelling	Spellingwoorden	Ster	33	3:39

Sessieresultaten van Elles Maassen.

Hieruit is te concluderen dat de oefeningen die gericht zijn op de koppelingen van grafemen aan fonemen succes hebben gehad. Foneemkennis is goed; grafeemkennis is nog twijfelachtig, maar is toch duidelijk verbeterd. De tijd die Elles nodig had voor de synthesewoorden en de rijttjes doet vermoeden dat de leesprocessen nog moeizaam verlopen. Maar er is vooruitgang. Elles blijft echter een ster-aanpak nodig hebben, ook buiten het computerprogramma om.

Een belangrijk moment in de leesontwikkeling is de overgang van kern 6 naar kern 7. Na kern 6 behoren de elementaire lees- en spellinghandeling bij klankzuivere

woorden van het type (m)k(m) beheerst te worden. Om een beeld te krijgen van de ontwikkeling van Elles, maakte Carla een individueel voortgangsrapport over de eerste zes kernen.

Software

Programma's | Afroelijken | Voortgang Groep 3 | Voortgang Elles Maassen | Sluiten

Voortgangsrapport - Veilig leren lezen - Elles Maassen

Datum: 26-02-2004 Voortgang op kern: 1 t/m 6 Toon Help

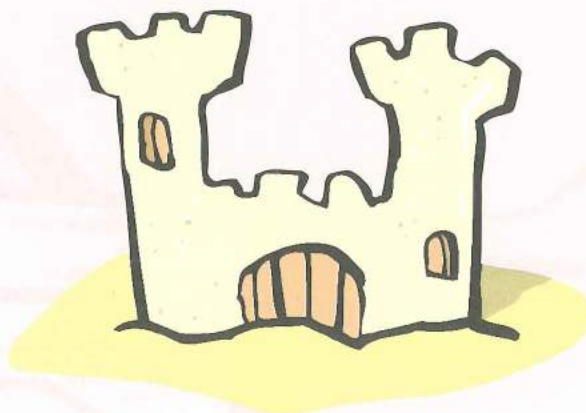
Huidige leerlingeigenschappen:
Werk met: Kern 7 Toetsblok, Alle vaardigheden Tijdslimiet: n.v.t.

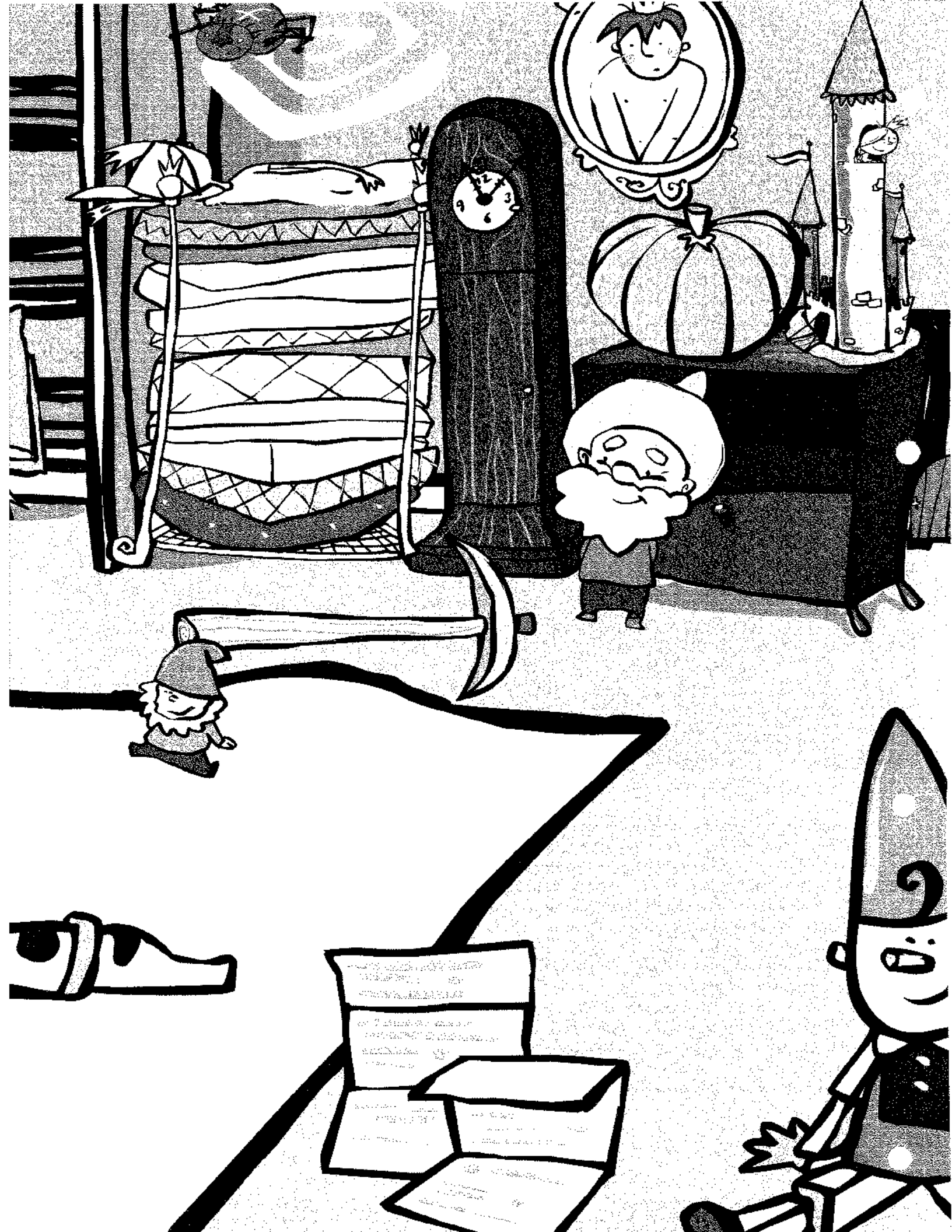
Kern	Blok	Auditieve synthese	Lezen		Spelling		Begrijpend lezen	
			Oefenblok	Toetsblok	Oefenblok	Toetsblok	Oefenblok	Toetsblok
Kern 1	Ster			50		50		
Kern 2		42		50		45		
Kern 3				67		58		
Kern 4				81		54		
Kern 5				83		67		75
Kern 6				92		83		83

Voortgangsrapport van Elles Maassen.

Uit dit voortgangsrapport blijkt, dat Elles wat lezen betreft na kern 2 geleidelijk uit het dal kruipt. Bij spelling is dat pas na kern 4. Als het technisch lezen verbetert, zal dat ook een positieve invloed hebben op het begrijpend lezen.

Achterstanden zijn moeilijk weg te werken. Doordat bij Elles vanaf het begin de vinger aan de pols is gehouden, kon tijdig worden ingegrepen. In elk geval heeft zij tot nu toe de aansluiting met de rest van de groep niet gemist. En dat is de moeite waard!

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

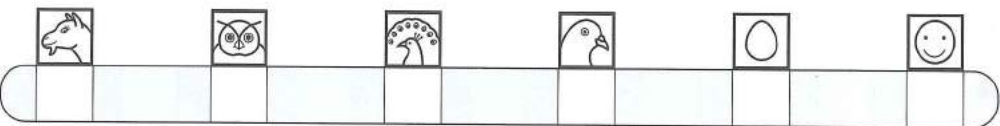
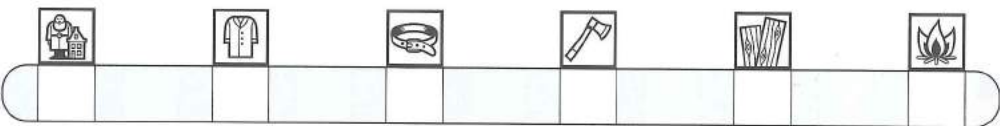
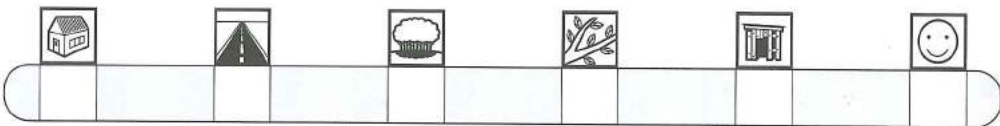
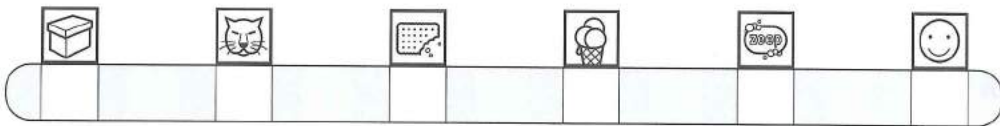
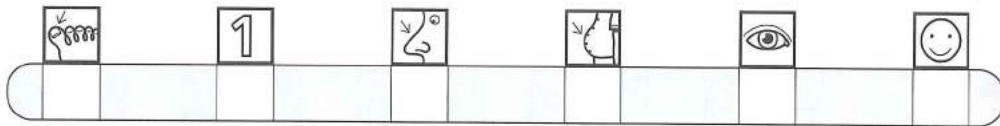
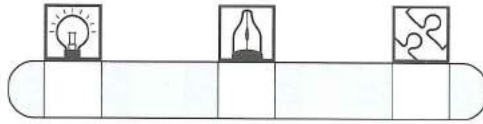

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Werklijst van _____

Werklijst van _____

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--